

Gemeente
Coevorden

Halfjaarrapportage 2020

Inhoudsopgave

HALFJAARRAPPORTAGE 2020	1
INHOUDSOPGAVE	4
INLEIDING EN LEESWIJZER	5
Inleiding	5
Leeswijzer	5
BESTUURLIJKE SAMENVATTING	7
Bestuurlijke samenvatting	7
Financiën op hoofdlijnen	10
VOORTGANG ONTWIKKELINGEN	13
Inleiding.....	13
Autonome ontwikkelingen	13
Combinatie van autonome ontwikkelingen en intensiveringen	13
Intensivering van bestaand beleid.....	14
Nadere uitwerking van bestaande ontwikkelingen	15
Nieuwe ontwikkelingen.....	17
PROGRAMMA 1 ECONOMIE, ONDERWIJS EN CULTUUR	18
Financiën.....	22
Overige ontwikkelingen	22
PROGRAMMA 2 WERK, JEUGD EN ZORG	24
Financiën.....	29
Toelichting op de financiële afwijkingen	29
Risico's	31
Overige ontwikkelingen	32
PROGRAMMA 3 RUIMTE EN LEEFOMGEVING	33
Financiën.....	38
Risico's	38
Overige ontwikkelingen	38
PROGRAMMA 4 OPENBARE RUIMTE	39
Financiën.....	41
Overige ontwikkelingen	41
PROGRAMMA 5 BESTUUR EN ORGANISATIE	43
Financiën.....	45
Risico's	45
Overige ontwikkelingen	46
PROGRAMMA 6 FINANCIERING EN DEKKINGSMIDDELEN	47
Financiën.....	47
Toelichting op de financiële afwijkingen	47
Risico's	48
Overige ontwikkelingen	48
BIJLAGEN	50
Meicirculaire gemeentefonds	50
Recapitulatie.....	52
Verloop algemene reserve	54
Indicatoren Waar Staat Je Gemeente	54
Investeringskredieten	56

Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Inleiding

Deze halfjaarrapportage schetst de tussentijdse stand van zaken over het begrotingsjaar 2020. Wij rapporteren als college van burgemeester en wethouders door middel van deze rapportage aan de gemeenteraad. Wij informeren de raad over onderwerpen waarbij de realisatie en/of de financiën afwijken van de Programmabegroting. Ook informeren wij de raad over de voortgang van grote projecten en de voortgang van onze ambities zoals wij deze in de Programmabegroting 2020 hebben opgenomen.

De opbouw van deze rapportage sluit aan bij de opbouw van de Programmabegroting. De rapportagegrens voor financiële verschillen is € 50.000 conform de Nota financieel beleid. Kleine verschillen nemen wij als één totaalbedrag op in de rapportage. Bij deze halfjaarrapportage hoort een begrotingswijziging. In de begrotingswijziging passen wij de budgetten aan met de bedragen uit deze rapportage. Daarnaast hebben wij wijzigingen van de begroting, die technisch van aard zijn en geen effect hebben op het saldo, met een toelichting opgenomen in de begrotingswijziging.

Deze halfjaarrapportage maakt onderdeel uit van de planning- & controlcyclus. De rapportage gaat over de maanden januari tot en met augustus 2020 en schetst een doorkijk naar de tweede helft van 2020. De bespreking en vaststelling staat geagendeerd voor de commissie op 8 september 2020 en de raad op 22 september 2020.

Na de vaststelling van deze halfjaarrapportage kunnen zich nog ontwikkelingen voordoen die een effect op onze begroting hebben. Als voorbeeld noemen wij de septembercirculaire van het gemeentefonds. De ontwikkelingen die budgettair neutraal zijn verwerken wij aan het eind van het jaar in een begrotingswijziging. Dit noemen wij de 'decemberwijziging'. Dit voorstel ligt op 24 november 2020 en 8 december 2020 voor in de commissie en de gemeenteraad.

Leeswijzer

Leeswijzer

De opbouw van de halfjaarrapportage is een afspiegeling van de Programmabegroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023. Wij hebben de hoofdstukken onder de volgende tegels ondergebracht:

- Bestuurlijke samenvatting en financiële effecten;
- Realisatie ontwikkelingen Programmabegroting 2020:
Bij de Programmabegroting 2020 heeft de raad ingestemd met nieuwe ontwikkelingen voor de nieuwe bestuursperiode. In deze halfjaarrapportage informeren wij over de voortgang.
- Voor elk van de zes programma's een tegel, met daarin de volgende informatie:
  - bestuurlijke samenvatting, waarin wij ingaan op de doelstellingen en speerpunten die wij in de Programmabegroting 2020 hebben geformuleerd.
  - doelstellingen: een weergave van de doelstellingen zoals wij deze hebben opgenomen in de Programmabegroting 2020. Wij laten alleen de doelstellingen zien waarbij de uitvoering (activiteit) niet conform planning verloopt:
  - activiteiten: hoe gaan we onze doelstellingen realiseren? Door op deze activiteiten te klikken, opent een scherm met informatie over de activiteit. Wij laten alleen activiteiten zien waarbij sprake is van een afwijking ten opzichte van de begroting. Voor tijd, geld en kwaliteit geven wij aan of ze conform planning verlopen (groen), mogelijk gaan afwijken (oranje) of het zeker is dat ze afwijken (rood). Bij de oranje en rode stoplichten lichten wij de afwijking(en) toe.
  - financiën (indien van toepassing), waarin wij de afwijkingen boven € 50.000 toelichten. Dit kunnen voor- of nadelen zijn die zich al hebben voorgedaan of waarvan wij zeker zijn dat ze zich dit jaar voordoen.
  - risico's (indien van toepassing), waarin wij mogelijke afwijkingen rapporteren, van beleidsmatige, planningstechnische en/of financiële aard, die onzeker zijn maar wij wel onder de aandacht willen brengen.

- overige ontwikkelingen (indien van toepassing), waarin wij overige onderwerpen hebben opgenomen die het vermelden waard zijn, maar niet tot financiële afwijkingen of risico's leiden.

- Bijlagen:

- meicirculaire gemeentefonds, een gedetailleerd overzicht inclusief uitgebreide toelichting op de effecten van de meicirculaire.

- recapitulatie, in de recapitulatie geven wij per programma de vastgestelde begroting, de wijzigingen van de halfjaarrapportage, overige begrotingswijzigingen en de begroting na wijzigingen weer. Wij laten hierbij de lasten, baten en de reservemutaties zien.

- verloop van de algemene reserve, wij geven in dit overzicht het verwachte verloop van de algemene reserve in de komende vier jaren weer.

- beleidsindicatoren 'Waar staat je gemeente', wij nemen het actuele overzicht van de beleidsindicatoren op. Dit zijn de indicatoren die verplicht zijn vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

- stand van de investeringskredieten, hierin bieden wij inzicht in de investeringskredieten die uit 2019 zijn overgegaan naar het nieuwe jaar en investeringskredieten die door de raad bij de Programmabegroting 2020 zijn toegekend. In het overzicht geven we aan in welke mate de kredieten al zijn ingezet.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Coronacrisis

De coronacrisis heeft een grote impact op de wereld, ons land en ook onze gemeente. Vanaf medio maart heeft de 'intelligente lockdown' gevolgen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en onze medewerkers. Onze manier van werken en de inhoud van het werk is in korte tijd veranderd.

Toen op 12 maart landelijke maatregelen door het Rijk werden aangekondigd, hebben wij in korte tijd veel georganiseerd om onze dienstverlening op peil te houden. Een groot deel van de medewerkers werkt vooral thuis. Onze dienstverlening gaat door, door de buitendienst en de medewerkers op kantoor. Overleggen gebeuren vooral digitaal, ook met onze partners en inwoners. Dat vroeg creativiteit en flexibiliteit van eenieder.

We zien dat het in deze tijd complexer is om de verbinding met en tussen inwoners te realiseren: Coevorden Verbindt is ons gedachtegoed om in verbinding met de samenleving te staan. Die verbinding maken wij graag persoonlijk, face to face, en een digitale ontmoeting kan daar meestal niet aan tippen. Van al onze doelen heeft Verbindend Besturen misschien wel de meeste impact van de coronacrisis gemerkt: ook op de dingen die we doen, maar vooral h $\ddot{o}$ e we de dingen doen.

Één van de activiteiten waar veel werk voor was verzet, maar dat vanwege de coronacrisis niet door kon gaan, was de viering van 75 jaar bevrijding. Ook is er vertraging in de uitvoering van onderwerpen zoals Vitale Vakantieparken, de Omgevingswet, de taaltrajecten voor kinderen en volwassenen en elementen binnen de opgave 'Energie neutrale gemeente'. Juist op onderwerpen als de noodopvang voor scholen, de inzet van BOA's, de TOZO-regeling en het Drentse maatregelenpakket voor ondernemers hebben wij als eerste overheid extra inzet gepleegd.

Er is nog geen zicht op het einde van de coronapandemie. Wij zullen nog lange tijd op een andere, nieuwe manier blijven werken. Wij verwachten dat een deel van de veranderingen blijvend zal zijn, zoals bijvoorbeeld het thuiswerken. Ook zal de coronacrisis haar sporen nalaten in onze samenleving en de lokale economie. Hoe werken wij samen met maatschappelijke partners en inwoners? Hoe houden wij de verbinding in stand? Wat gaat de financiële impact in de lokale economie en op onze gemeentefinanciën zijn? Veel is nog onzeker.

Landelijk is in opdracht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) onderzoek verricht naar de financiële consequenties van de coronacrisis voor gemeenten. Wij hebben ook deelgenomen aan dit onderzoek. De uitkomst van het onderzoek laat zien dat in het gunstigste scenario de totale kosten voor alle gemeenten samen tussen de € 1,4 en € 1,8 miljard zijn. In dit scenario volgt er geen tweede piek van de corona-uitbraak. In het ongunstige scenario kunnen de kosten oplopen tot € 2,7 miljard. Inclusief de middelen voor de TOZO, de GGD'en en de Veiligheidsregio's komt de raming uit op € 6,15 miljard in het worstcasescenario. De bedragen in deze scenario's zijn immens en laten zien dat de financiële impact van de coronacrisis niet onderschat kan worden. De grootste effecten die tot deze bedragen leiden, zijn de (bijzondere)bijstand, de parkeerbelasting en de toeristenbelasting. De genoemde cijfers zijn schattingen en nog onzeker. In lijn met deze uitkomst kan het effect op de bijstand significant zijn. Dat is sterk afhankelijk van het aantal inwoners dat vanuit de WW in de Wwb instroomt. Ten aanzien van de toeristenbelasting hebben wij aangegeven nog geen herkenning te hebben bij de scenario's. Wij ontvangen een compensatie van het Rijk en zien dat deze zomer veel vakantiegangers juist in eigen land blijven. Veel (en veelal Nederlandse) vakantiegangers doen onze toeristische gemeente aan.

Waar wij een inschatting kunnen maken van de (mogelijke) organisatorische en/of financiële gevolgen, hebben wij dit in deze halfjaarrapportage opgenomen.

Crisisorganisatie

Er is vanaf het begin gekozen om de crisisorganisatie in omvang beperkt te houden en de reguliere organisatielijnen te benutten, om zo de bestaande expertise, netwerken en communicatielijnen te benutten. Vanuit de crisisorganisatie zijn medewerkers werkzaam geweest in de structuur van de Veiligheidsregio. Er is in de verschillende overlegvormen geparticipeerd, zoals het RBT, het gemeentescretarissenoverleg, het overleg van de algemeen commandanten bevolkingszorg en diverse werkgroepen onder de VRD en de VDG. Passend bij de bestaande afspraken om bij

calamiteiten de crisisorganisatie te bemensen vanuit de 12 gemeentes.

Binnen de gemeente zelf zijn er accenten in het werk veranderd. Zo ging het overleg met scholen over noodopvang, met sportverenigingen over de mogelijkheid om buiten te sporten en met bedrijven over wat de coronacrisis voor hen voor gevolgen had. Er werden vragen gesteld over de uitleg van de noodverordening die in overleg met de Veiligheidsregio in de meeste gevallen konden worden beantwoord. Sommige vragen waren zo specifiek op een bedrijf of situatie gericht dat contact moest worden gelegd met het RIVM of met het rijk om helderheid te krijgen. In een aantal gevallen zijn organisaties aangesproken op het naleven van de maatregelen, waardoor handhaving niet meer nodig bleek. In één situatie bleek een interpretatieverschil tussen de gemeente en de veiligheidsregio waardoor horeca ruimer open was dan toegestaan. Dit is hersteld. In de samenleving waren veel initiatieven zichtbaar. Een deel ontstond zonder dat de gemeentelijke organisatie daar een rol in hoefde te hebben, op andere momenten was er een faciliterende rol, bijvoorbeeld door het initiatief breder onder de aandacht te brengen. Over de consequenties in het werk is meer te lezen in de hoofdstukken per programma.

Aantrekkelijk Coevorden

Een aantrekkelijk Coevorden is samen met onze inwoners bouwen aan een toekomstperspectief, waarbij wij als gemeente gezien willen worden als medestander.

Vanaf het tweede kwartaal stond veel in het teken van de coronacrisis. Het veroorzaakte stilstand, maar biedt eveneens potentieel voor transformatie. Gelukkig kon het werk op vele terreinen ook gewoon door. In de binnenstad van Coevorden zijn na een uitgebreid meedenkproces de werkzaamheden voor de herinrichting van de centrumstraten gestart. Ook het stationsgebied kreeg verder vorm. In samenspraak met ondernemers is nagedacht en gesproken over de mogelijkheden om onze bedrijventerreinen aantrekkelijker te maken.

De status 'culturele gemeente van Drenthe' in 2021-2022 is een unieke kans om Coevorden te positioneren en onze rijke historie te laten zien. De voorbereidingen zijn in volle gang onder aanvoering van het aanjaagteam. Ook de voorbereidingen voor een uitgestelde viering van 75 jaar vrijheid lopen.

In het kader van een toekomstbestendige woningvoorraad is een woningmarktonderzoek gestart in BOCE-verband. De economische crisis maakt de regio en regionale samenwerking nog belangrijker, zowel met de omringende gemeenten als ook internationaal. Via de Regiodeal zijn meerdere projecten opgestart waaronder Vitale Dorpen en Tuindorp. Ook het Fablab, voor een betere verbinding tussen onderwijs en het technische bedrijfsleven, start met een bijdrage van de Regiodeal. Op ruimtelijk gebied komt er ruimte voor maatwerk en een meer integrale afweging, en daarom heeft de raad inmiddels uitgangspunten voor de omgevingsvisie vastgesteld.

Duurzaamheid

De gemeente Coevorden werkt aan duurzaamheid! Met de vaststelling van de duurzaamheidsvisie 'Samen op weg naar een klimaatbestendige toekomst!' in december 2019 hebben wij uw commitment gekregen om samen te werken aan de energietransitie, de verduurzaming van onze gemeentelijke organisatie, circulaire economie en een groene leefomgeving. We streven naar een duurzame en daarmee toekomstbestendige leefomgeving.

De visie is de kapstok voor het vervolg: de doorvertaling naar concrete, strategische en operationele doelen. Een brede duurzaamheidsstrategie voor de gehele organisatie. De eerste twee kwartalen van 2020 stonden vooral in het teken van onderzoek en planvorming. Zo hebben we een uitgebreide nulmeting van ons gemeentelijk kernbezit uitgevoerd, zodat we op basis van feiten een pad kunnen uitstippelen om ons bezit te verduurzamen. De eerste fase van het onderzoek is afgerond en er wordt nu gewerkt aan de koppeling met de meerjarenonderhoudsplanung. We hebben ook onze eigen facilitaire diensten onder de loep genomen en werken aan een actieplan om deze stap voor stap te verduurzamen. Samen met Duurzaam Dalen en andere stakeholders hebben wij gewerkt aan een subsidieaanvraag voor een Proeftuin Aardgasvrije Wijken. Daarnaast zijn er tijdens de Sprintsessies Warmte in maart 2020 de eerste stappen gezet in het proces om te komen tot een warmtevisie. Het is nu zaak om voortvarend aan de slag te gaan met de warmtevisie als we de deadline van december 2021 willen halen.

De rest van 2020 zal vooral in het teken staan van het verdere concretiseren van duurzaamheidsplannen. De verschillende afdelingen in de gemeentelijke organisatie gaan aan de

slag om te laten zien hoe zij een bijdrage gaan leveren aan onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid.

Voorkomen

Kinderen moeten veilig, gelukkig en gezond kunnen opgroeien zodat zij zich naar potentie kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en zelfredzame volwassenen. Daarom wordt vanaf 2020 extra ingezet op 'voorkomen' door de inzet van het programma 'Kansrijk Opgroeien, voorkomen en doorbreken van intergenerationele armoede'. Het programma is in de afgelopen periode met partners ontwikkeld. Als professionele organisaties willen we samen leren van en met de kinderen, hun ouders en hun omgeving wat wel en niet werkt en ons handelen aanpassen waar dat nodig is. We doen dit eerst in Poppenhare, Lootuinen en Tuindorp om vervolgens te leren voor de hele gemeente.' Wij hebben uw raad hierover in juni geïnformeerd.

Ook willen we dat inwoners gezonder en langer leven, zonder financiële problemen en zo lang als dat mogelijk is zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Zo wordt door middel van theatervoorstellingen en peer to peer education er ingezet op financiële educatie van kinderen, voornamelijk in het voortgezet onderwijs. In basisonderwijs wordt hier door middel van leesboeken op ingezet. Er is een themagroep Dementievriendelijk Coevorden opgericht, waarin het Alzheimer café, het Steunpunt Mantelzorg, het kenniscentrum voor dementie en dementiezorg (Demens, Tangenborgh) en wij als gemeente participeren. Er is een meerjarig plan gemaakt met als doel actief in te zetten op vroegsignalering en het herkennen van dementie. Het proces van samenwerking met MWC, GGD en Icare Jgz is aangescherpt. Er is een inhoudelijk en financieel kader gesteld voor 2021, waardoor vanuit gemeente meer stuur is op eindresultaat en zicht op monitoring problematiek.

Rondom de verscherpte meldcode 'Kinder mishandeling en Huiselijk geweld 2019' zijn drie medewerkers geschoold. Met het vaststellen van de regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis' maken wij de volgende stap om eerder te signaleren en de expertise van VTD toe te voegen aan het lokale veld. De eerste twee kwartalen van 2020 laten een mindering van het aantal meldingen bij Veilig Thuis Drenthe (VTD) zien in vergelijking met dezelfde periode in 2019. Het aantal adviezen is enigszins gestegen in vergelijking met dezelfde periode in 2019. Wekelijks levert VTD per gemeente een overzicht van de meldingen en adviezen. Wij hebben op dit moment in Coevorden geen wachtlijst meer.

Coevorden verbindt

Coevorden Verbindt kunnen we en willen we alleen samen met inwoners doen. Door het Coronavirus was dat de afgelopen maanden lastiger. Toch hebben we verdere stappen kunnen zetten in het samenwerken met inwoners en het stimuleren van Verbinding tussen (groepen) inwoners. Coevorden Verbindt krijgt pas lading als het over concrete onderwerpen gaat. Daar kunnen we het verschil maken en dat doen we ook. Bijvoorbeeld in de samenwerking met Duurzaam Dalen bij de aanvraag voor subsidie voor het realiseren van een aardgasvrije wijk en met de historische vereniging van Zweeloo bij het inventariseren en het openbaar maken van het archief van de voormalige gemeente Zweeloo. En zo zijn er nog veel meer voorbeelden waarin we samenwerken met inwoners om onze gemeente en hun leefomgeving nog mooier te maken.

Verbindend Besturen is nooit af. We vinden het belangrijk te blijven leren en onszelf te blijven ontwikkelen. Dat doen we door te leren van elkaar, als raad college en organisatie, maar ook door steeds weer te kijken wie nou die inwoners zijn waarmee we samenwerken. Wat drijft hen en hoe kunnen we daarbij aansluiten? Inmiddels zijn we gestart met het formuleren van een visie op Verbindend Besturen onder de werktitel 'de visie op Participatie'. Hierin geven we kaders en richting over hoe we als gemeente omgaan met inwonersinitiatieven en hoe we op een herkenbare manier participatietrajecten vormgeven. Ook daar willen we leren en gebruiken we de ervaringen die zowel inwoners als wij hebben opgedaan in de onderlinge samenwerking.

Financiële uitgangspunten

Financieel gezien is het resultaat van deze halfjaarrapportage fors negatief met een nadeel van ruim € 1,6 miljoen. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren, waar alle halfjaarrapportages forse plussen lieten zien. Het nadeel in deze rapportage zagen wij grotendeels al op ons afkomen. De eerste tekenen zagen wij in de structurele doorwerking van het Jaarverslag 2019. Dat betrof een nadeel op het sociaal domein. Ook de meicirculaire van het gemeentefonds pakt negatief uit. De

structurele doorwerking van de tekorten in het sociaal domein zijn in de Kaderbrief 2021 aan de orde gekomen. In 2020 doet dit nadeel zich ook voor. Landelijk zien we deze nadelen op het sociaal domein al langer. Ook in Coevorden tekenen deze signalen zich nu steeds prominenter af.

Het structurele karakter van deze tekorten vraagt om het creëren van structurele mogelijkheden om bij te sturen. Wij hebben weliswaar ruimte in onze begroting en beschikken over een ruime algemene reserve, maar zullen tijdig reageren om onze financiën toekomstbestendig te houden. Mede omdat de aanstaande herverdeling van het gemeentefonds in dit najaar een risico voor ons is. In de samenstelling van de Programmabegroting 2021 zullen wij, naast het sluitend maken van het meerjarenperspectief, moeten voorsorteren op de effecten van de herverdeling door financiële ruimte te creëren.

De aanwezigheid van incidentele en structurele financiële vangnetten geeft ons de tijd, rust en ruimte om zorgvuldige afwegingen te maken hoe wij ons beleid bij kunnen stellen resulterend in een lager kostenvolume. Dit vraagt de komende periode politieke keuzes. Onze vangnetten zijn niet onuitputtelijk. Daarnaast is het wenselijk om in het financieel meerjarenperspectief rekening te houden met het aanzuiveren van deze vangnetten om in de toekomst tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit per direct tot het aanpassen van onze ambities of doelstellingen resulteert.

Wij blijven bij het Rijk aandacht vragen voor de tekorten en blijven aannemen dat wij voldoende budgetten ontvangen om onze taken goed uit te kunnen voeren. Ook verwachten wij een reële compensatie voor de financiële gevolgen van de coronacrisis. Naast het vragen van aandacht voor reële budgetten, spreken wij graag met uw raad over denkrichtingen c.q. keuzes om ter voorbereiding op de samenstelling van de Programmabegroting 2021 gezamenlijk koers te bepalen.

Financiën op hoofdlijnen

Financiën op hoofdlijnen

Wij zien ons financieel perspectief in negatieve zin veranderen. Wij zien al geruime tijd dat gemeenten in hoge mate druk ervaren op de budgetten van het sociaal domein. Wij konden u dit voorjaar een Jaarverslag over 2019 presenteren met een positief rekeningresultaat van € 1,5 miljoen. Daarin leidde de uitvoering van de Wmo wel tot een nadeel. In de Kaderbrief 2021 hebben wij het financieel perspectief voor de jaren 2021-2024 doorgerekend. Dit werken wij dit najaar uit in de begroting en is daarom onder voorbehoud. Het perspectief is weliswaar negatief.

Deze bestuursrapportage sluit af met een negatief saldo van € 1.621.000. Een groot deel van het nadelige effect is de structurele doorwerking van het Jaarverslag 2019, waarin het sociaal domein (Wmo en Jeugd) een aantal nadelen laat zien. Dit nadeel hebben wij ook in de Kaderbrief 2021 onder uw aandacht gebracht. Daarnaast doet zich een nadeel voor op uitkeringverstrekking (BUIG). De rijksbijdrage is neerwaarts bijgesteld. In programma zes zorgt de meicirculaire voor een nadeel van € 340.000 en een lagere dividenduitkering voor een nadeel van € 105.000. In de investeringen doen zich een drietal wijzigingen voor. Het effect op de kapitaallasten is beperkt en brengen wij ten gunste en ten laste van de stelpost vervangingsinvesteringen.

De structurele effecten die wij al in de Kaderbrief 2021 hebben opgenomen, maken deel uit van het saldo van de Kaderbrief en hebben wij daarom niet meer meegenomen in het saldo van deze Halfjaarrapportage over 2020. Dat betreft de nadelen op het sociaal domein.

De verschillen zijn onderstaand op programmaniveau weergegeven:

SAMENVATTING FINANCIËLE EFFECTEN				
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Programma	2020	2021	2022	2023
1 Economie, onderwijs en cultuur				
2 Werk, jeugd en zorg	-1.128			
3 Ruimte en leefomgeving				
4 Openbare ruimte				
5 Bestuur en organisatie				
6 Financiering en dekkingsmiddelen	-445			
Kleine verschillen	-48			
	Totaal	-1.621	-	-

Conform de beleidslijn in de 'Nota financieel beleid' verwerken wij het tussentijdse resultaat van de Halfjaarrapportage op de stelpost vrije begrotingsruimte. Als deze stelpost niet toereikend is, betrekken wij de algemene reserve.

Het saldo van de stelpost vrije begrotingsruimte is dit jaar nihil. Dat betekent dat we het nadelige resultaat van € 1.621.000 onttrekken aan de algemene reserve.

Bij de samenstelling van de Programmabegroting 2021 zullen wij het totaal van alle mutaties uitwerken, waaronder de Kaderbrief 2021 en de Halfjaarrapportage 2020. Wij brengen daarom de saldi van de Kaderbrief en de Halfjaarrapportage niet op voorhand ten laste van de stelpost vrije begrotingsruimte. Om u een beeld te geven van de omvang van de stelpost vrije begrotingsruimte in relatie tot de saldi van de Kaderbrief en de Halfjaarrapportage, geven wij onderstaand de diverse bedragen weer.

FINANCIËEL MEERJARENPECTIEF				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2020	2021	2022	2023
Stelpost vrije begrotingsruimte		414	735	1.100
Kaderbrief 2021		-894	-902	-1.360
Halfjaarrapportage 2020	-1.621	-	-	-
Saldo	-1.621	-480	-167	-260

Na het onttrekken van het nadelige resultaat van deze halfjaarrapportage is het verloop van de algemene reserve als volgt. Een uitgebreide weergave treft u in de bijlage aan.

VERLOOP ALGEMENE RESERVE					
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Prognose	Begroting			
	2020	2021	2022	2023	2024
Stand algemene reserve begin boekjaar	21.825	29.838	31.652	33.652	35.652
Toevoegingen aan de reserve	13.010	2.000	2.000	2.000	2.000
Onttrekkingen aan de reserve	-3.376	-186			
Resultaat halfjaarrapportage 2020	-1.621				
Stand algemene reserve eind boekjaar	29.838	31.652	33.652	35.652	37.652

Voortgang ontwikkelingen

Inleiding

Voortgang ontwikkelingen Programmabegroting 2020

In de Programmabegroting 2020 hebben wij uw raad ontwikkelingen geschetst die wij voor 2020 tot en met 2023 op ons af zien komen, waarbij wij de focus op 2020 hebben gelegd. De ontwikkelingen betreffen onder andere het intensiveren van bestaand beleid en het nader uitwerken van ambities uit de Programmabegroting 2019. Onderstaand treft u per programma een overzicht aan van de ontwikkelingen, de daarbij beschikbaar gestelde middelen en een toelichting op de stand van zaken.

Autonome ontwikkelingen

Overzicht autonome ontwikkelingen

ONTWIKKELINGEN MET EEN AUTONOOM KARAKTER				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2020	2021	2022	2023
1. Waterputten voor de brandweer	39	62	47	47
	Totaal	39	62	47

Toelichting voortgang ontwikkelingen

1. Waterputten voor de brandweer

Wij hebben de brandweer opdracht verstrekt om onderzoek te doen naar de vervanging van waterputten. De beschikbaar gestelde middelen zijn ter dekking van de kosten voor vervanging van bestaande waterputten. Als uit onderzoek blijkt dat er bij bestaande waterputten voldoende bluswatervoorzieningen zijn, dan worden deze niet vervangen. Mocht blijken dat er op plaatsen een nieuwe put geslagen dient te worden, dan zal dit worden gerealiseerd. De beschikbaar gestelde middelen zijn naar verwachting toereikend.

Combinatie van autonome ontwikkelingen en intensiveringen

Overzicht ontwikkelingen

ONTWIKKELINGEN MET AUTONOOM KARAKTER EN INTENSIVERING				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2020	2021	2022	2023
2. Online dienstverlening	107	107	107	107
3. Opleidingskosten	95	95	95	95
	Totaal	202	202	202

Toelichting voortgang ontwikkelingen

2. Online dienstverlening

We hebben een projectleider online dienstverlening aangenomen. Hiermee is de ontwikkeling voor 2020 gerealiseerd. Er is inmiddels een projectteam gestart met het opstellen van een plan van aanpak. Begin van het 2e halfjaar 2020 wordt het plan van aanpak opgeleverd en wordt gestart met de realisatie.

Inmiddels staan de eerste e-formulieren op onze website. Om op grotere schaal door te gaan met digitaliseren is het van belang om eerst een aantal randvoorwaarden te faciliteren (bijvoorbeeld het tussentijds opslaan van e-formulieren). Hier wordt hard aan gewerkt. Vanaf oktober gaan we

verder met het bouwen van e-formulieren. We gaan onze inwoners betrekken bij het ontwikkelen van de formulieren door te gaan werken met een testpanel met onder andere laaggeletterden.

3. Opleidingskosten

Door beperkingen door de coronacrisis zijn de extra beschikbaar gestelde middelen voor opleiding- en ontwikkelkosten in het eerste halfjaar nog niet besteed. In de eerste jaren willen we inzetten op verbindend besturen en de aansluiting van de organisatie in de samenwerking met de samenleving.

Intensivering van bestaand beleid

Overzicht ontwikkelingen

INTENSIVERING BESTAAND BELEID				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2020	2021	2022	2023
4. Subsidie museum	70	70	70	70
5. Bijdrage bibliotheken	100	100	100	
6. Vieren 75 jaar bevrijding	46			
7. Beleidscapaciteit wonen en leefomgeving	113	113	113	113
8. Gezondheid, leefstijl, bewegen en preventie	168	168	168	168
	Totaal	497	451	451
				351

Toelichting voortgang ontwikkelingen

4. Subsidie museum

De subsidie aan het museum is met ingang van het jaar 2020 verhoogd met € 70.000. Deze ontwikkeling is voor het jaar 2020 gerealiseerd.

5. Bijdrage bibliotheken

De provinciale middelen die wij hebben ontvangen voor het jaar 2020 van € 100.000 betalen wij door aan Biblionet Drenthe. De totale subsidie wordt in 6 termijnen uitbetaald. Daarmee is deze ontwikkeling gerealiseerd voor het jaar 2020.

6. Vieren 75 jaar bevrijding

In onze gemeente waren allerlei verenigingen, organisaties en inwoners bezig met het organiseren van activiteiten rond 75 jaar vrijheid. Op diverse plekken in de gemeente zouden in 2020 grote en kleine activiteiten zijn om te vieren dat we in 1945 bevrijd zijn en sindsdien in vrijheid leven. In het weekend van 4 en 5 april zou de bevrijding van de stad als eerste plaats in de provincie Drenthe groots gevierd worden. Zaterdag 4 april was naast de viering van die bevrijding ook het startsein van de Maand van de Vrijheid in Drenthe. De verwachtingen voor dit weekend waren hoog, met veel nationale en internationale gasten, veel bezoekers. Dat vroeg veel van alle partijen in voorbereiding en financiële inspanning. De uitbraak van het coronavirus in Nederland leidde ertoe dat alle activiteiten vanaf medio maart 2020 niet door konden gaan. Een aantal van de geplande activiteiten is naar een later moment uitgesteld. In overleg met Stichting Garnizoensstad, de provincie en andere belangrijke partijen is besloten om de viering van de bevrijding van Coevorden in 2021 alsnog te laten plaatsvinden en wel op 5 april 2021. Deze dag is ook nu de start van de Maand van de Vrijheid. De voorbereiding voor een passend programma in 2021 vinden in het najaar plaats. De budgetten die in 2020 zijn vrijgemaakt voor al deze activiteiten wendend wij hiervoor aan. De provincie heeft aangegeven dat de financiële bijdrage aan het programma in Coevorden ook beschikbaar is voor volgend jaar.

7. Beleidscapaciteit wonen en leefomgeving

De formatie is nog niet ingevuld. De werving van een beleidsmedewerker start direct na de zomer. Met beschikbare middelen wordt dit jaar nog begonnen met het ontwikkelen/herzien van het woonwagengebeleid. Uitvoering heeft als gevolg van beperkingen vanwege het coronavirus vertraging opgelopen.

8. Gezondheid, leefstijl, bewegen en preventie

Met de JOGG-aanpak zijn we gestart in Schoonoord. In Schoonoord zijn we met verschillende partijen (vanuit sport, vrije tijd, onderwijs en zorg) tot meer samenwerking gekomen op het gebied van leefstijl en bewegen. We hebben gezamenlijk gekeken naar mogelijkheden en bestaande interventies en een gewenste situatie in beeld gebracht. De JOGG-aanpak zal te zijner tijd in de hele gemeente worden uitgerold. Het sport- en preventieakkoord wordt in september 2020 ondertekend door partners. De ambities in dit akkoord zijn gezamenlijk met de betrokken partners bepaald. Verschillende werkgroepen gaan nu verder werken aan de concretisering en implementatie van dit sport- en preventieakkoord. Er wordt waar mogelijk verbinding gemaakt met bestaande programma's zoals 'Gezond in Coevorden' en JOGG maar ook met de beleidsagenda vrijetijdseconomie. De opbouwwerkers/buurtsportcoaches van Maatschappelijk Welzijn Coevorden geven ondersteuning en uitvoering aan de verschillende activiteiten/interventies. De vrijgemaakte middelen voor de bovengenoemde activiteiten zijn deels uitgegeven. Vanwege de uitbraak van het coronavirus hebben zowel het op te stellen beleid als de uitgaven vertraging opgelopen.

Nadere uitwerking van bestaande ontwikkelingen

Overzicht ontwikkelingen

NADERE UITWERKING BESTAANDE AMBITIES					
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>					
	Nr. ambitie 2019	2020	2021	2022	2023
9. Culturele gemeente 2021-2022	1	55	55		
10. Versterken en uitdragen cultuuraanbod	1	56	56	56	56
11. Vitale vakantieparken	4	139	p.m.	p.m.	p.m.
12. Omgevingswet	10	33	45	65	
13. Openbaar groen	p.m.	241	271	301	140
14. Duurzaamheid	20	90	40	40	
15. Beleidsplan VTH	22 en p.m.	422	406	406	406
16. Fietsnota en fietspaden	13	40	p.m.	p.m.	p.m.
17. Onderzoekskosten De Nieuwe Veste	p.m.	50			
		Totaal 1.126	873	868	602

Toelichting voortgang ontwikkelingen

9. Culturele gemeente 2021-2022

In november 2019 hebben wij in Noord-Sleen een feestelijke start gemaakt met de voorbereiding van culturele gemeente van Drenthe in 2021-2022 en konden alle aanwezigen ideeën, wensen en suggesties voor het culturele jaar doen. De opbrengst van deze avond was de basis voor het maken van een programmaplan dat wij in januari 2020 hebben vastgesteld en aangeboden aan Gedeputeerde Staten van Drenthe. Onze bedoeling was om alle plannen samen met lokale en regionale partijen verder uit te werken en te organiseren. Als gevolg van het coronavirus moesten we het overleg daarover met partijen anders voeren dan we graag wilden, maar de uitwerking hebben we met gebruik van andere (digitale) middelen zoveel mogelijk en volgens planning voortgezet. De komende periode worden de activiteiten door en met betrokken partijen verder voorbereid, zodat in de zomer van 2021 het culturele jaar kan worden geopend en we tot en met 2022 op verschillende momenten en plekken in de gemeente het ambitieuze programma voor culturele gemeente kunnen realiseren. We brengen op dit moment ook de begroting voor culturele gemeente verder in beeld. Mocht dit ertoe leiden dat er een extra financiële impuls gewenst is, dan doen wij u daarvoor voorstellen bij de programmabegroting 2021.

10. Versterken en uitdragen cultuuraanbod

De formatie is per 1 september 2020 ingevuld. Hierbij is tevens de combinatie gemaakt met de bij de Programmabegroting 2019 beschikbare gestelde formatie (0,5 fte).

11. Vitale vakantieparken

Wij zijn hard aan het werk met een programmaplan en een uitvoeringsplan voor Vitale Vakantie Parken Coevorden (VVPC), dat zoals het er nu naar uitziet in het derde kwartaal 2020 kan worden vastgesteld. Dit plan voorziet in een aanpak voor een eerste vijftal parken. De totstandkoming van het plan van aanpak heeft mede vertraging opgelopen door de gevolgen van de coronacrisis. Ook de voortgang met de planontwikkeling op parkniveau heeft vertraging opgelopen door de omstandigheden. Zodra dit mogelijk is starten we de gesprekken met de parken weer op. Natuurlijk blijft tempo en doorlooptijd wel afhankelijk van de draagkracht en prioritering bij de parken. Met twee parken is inmiddels een quickscan gemaakt (0-situatie in kaart). Met twee andere parken vindt dit zo mogelijk in het najaar 2020 plaats. Door de vertraging worden de bij de Programmabegroting 2020 voor dit onderwerp beschikbaar gestelde middelen in beperkte mate besteed. Bij het Jaarverslag komen wij bij u terug op de besteding van de middelen en het naar verwachting overhevelen van het restant naar het jaar 2021. Zoals in de Programmabegroting 2020 reeds vermeld zullen wij u jaarlijks bij de samenstelling van de Programmabegroting bepalen welke stappen in dit proces passen zijn en welke inzet dit vraagt. Bij de Programmabegroting 2021 komen wij hier daarom bij u op terug

12. Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld. De nieuwe invoeringsdatum wordt 1 januari 2022. Een jaar later. Dit heeft een aantal verschillende oorzaken. De belangrijkste hiervan zijn de vertraagde invoering als gevolg van de coronamaatregelen en complicaties in de ontwikkeling van het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Voor de invoering in Coevorden hebben we inmiddels een aantal stappen gezet. Een daarvan is de vaststelling van het hoofdlijndocument voor de Omgevingsvisie. Maar ook ons eigen traject heeft door de coronamaatregelen enige vertraging opgelopen. Maar als gevolg van het landelijke uitstel resteert voldoende tijd voor een zorgvuldige invoering. Financieel betekent dit dat een deel van de invoeringskosten zullen worden overgeheveld naar 2021. De langere invoeringstijd zal (voor de Programmabegroting 2021 en verder) echter ook voor extra kosten zorgen. Bij de Programmabegroting 2021 komen wij hier bij u op terug.

13. Openbaar groen

Bermbeheerplan

Een onderdeel van duurzaamheid is het bevorderen van de biodiversiteit. Door de bermen natuur technisch te gaan onderhouden wordt hierdoor voor een deel aan dit voornemen invulling gegeven. Bloemrijke wegbermen geven een belangrijke impuls aan de overvloed en diversiteit van insecten, en daarmee biodiversiteit in het algemeen. Daarom krijgt ecologisch bermbeheer een steeds grotere rol in Drentse gemeenten. Ook in onze gemeente is dit het geval.

Om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden en toepasbaarheid van natuur technisch bermbeheer heeft uw raad ingestemd met een bermbeheerplan. Het bevorderen van biodiversiteit door de bermen natuurtechnisch te beheren ligt op schema. Op dit moment wordt een derde deel van de bermen natuurtechnisch beheerd. Vanaf 2022 zullen alle bermen conform het bermbeheerplan natuurtechnisch beheerd worden. Door de coronacrisis is de levering van de investering in de maaizuigcombinatie met ecomaaikop uitgesteld.

Snoeien en herstel biodiversiteit

Om de biodiversiteit en de beheersing van de eikenprocessierups te stimuleren, willen wij inheemse (Drentse) struiken aanbrengen. De werkzaamheden combineren wij met snoeiwerkzaamheden. Wij gaan struiken uitdunnen en tegelijk nieuwe struiken planten. Dit gaan wij doen in bossingels en bosplantsoenen. Door onze buitendiensten is in het voorjaar voor circa € 80.000 aan herstel van biodiversiteit in bossingels en bosplantsoenen uitgevoerd. Vanaf oktober zal het resterende deel voor dit jaar worden uitgevoerd. Eind 2022 zal dit werk worden afgerond.

14. Duurzaamheid

In het vierde kwartaal van 2019 is de duurzaamheidsvisie 'Samen op weg naar een klimaatbestendige toekomst!' vastgesteld door uw raad. Zoals aangegeven in de kaderbrief hebben wij een deel van ons aanjaagbudget duurzaamheid besteed aan een uitgebreide nulmeting van ons vastgoed. De eerste fase van het onderzoek is afgerond en er wordt nu gewerkt aan de koppeling met de meerjarenonderhoudsplanning. Deze koppeling hopen wij in 2020 te maken zodat we in 2021 kunnen starten met het verduurzamen van de gebouwen. De ambitie om de co2 voetafdruk van de organisatie in kaart te brengen is tot uiting gekomen in een nulmeting van onze facilitaire- en huisvestingsaspecten en het personeelsbeleid. Dit onderzoek is begin 2020 afgerond. Er wordt nu gewerkt aan een concreet plan van aanpak om met de uitkomsten van dit onderzoek aan de slag te gaan. Een Coevorden DuurzaamheidsIndex is nog niet opgesteld omdat de verschillende afdelingen van de organisatie nog bezig zijn met de doorvertaling van de visie. Een deel van het budget duurzaamheid is ook aangewend voor de totstandkoming van de subsidieaanvraag voor de Proeftuin Aardgasvrije Wijken.

Voor wat betreft de Regiefunctie warmtetransitie van 0,5 fte kan worden gemeld dat deze formatie met ingang van augustus is ingevuld met een adviseur Duurzaamheid die zich onder andere gaat bezig houden met de warmtetransitie.

15. Beleidsplan VTH

Per 1 april is de formatie voor de BOA-plek ingevuld. Voor wat betreft het onderdeel APV-vergunningverlening (0,5 fte) was dit al ingevuld maar gedekt met andere middelen; is dus ook gerealiseerd. Voor 0,5 fte juridische handhaving APV en zoeken we de combinatie met milieu/RO. Door de coronacrisis is enige vertraging ontstaan maar direct na de zomer starten we met de werving- en selectie procedure. Tot op heden is de kwaliteit en kwantiteit van de vergunningverlening gezocht in externe inhuur. Per 1 juli zijn drie nieuwe medewerkers begonnen die ingewerkt en opgeleid worden tot volwaardige vergunningverleners zodat we voldoen aan het vastgestelde beleidsplan. Ook voor het toezicht op bouw- en RO gerelateerde activiteiten start op 15 augustus een nieuwe medewerker zodat we ook hier voldoen aan het kwanti- en kwalitatieve gestelde in het VTH-beleidsplan.

16. Fietsnota en fietspaden

Voor 2020 is € 40.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de haalbaarheid van de aanleg van diverse fietspaden en verbeteren van fietsroutes, als benoemd in de vastgestelde fietsnota "Ruimte voor de fietser". Wij hebben momenteel o.a. de haalbaarheid van fietspaden langs de Schapendijk en Gelpenberg (Aelderholt), het verbeteren van de fietsroutes Edveensweg (Oosterhesselen) en Hengstmeerweg (Sleen) én de toepasbaarheid van gerecycled plastic in fietspaden in studie. De resultaten hiervan worden in het 4e kwartaal 2020 verwacht.

17. Onderzoekskosten De Nieuwe Veste

De studie naar de mogelijkheden voor de huisvesting van De Nieuwe Veste is nog lopend. Het eerste halfjaar van 2020 is de verkenning van scenario's verder uitgewerkt. In het tweede halfjaar leggen wij u deze uitwerking voor. Daarmee kan richting worden gegeven aan het toekomstperspectief voor De Nieuwe Veste.

Nieuwe ontwikkelingen

Overzicht ontwikkelingen

NIEUWE ONTWIKKELINGEN				
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
	2020	2021	2022	2023
18. Internationale samenwerking	46	46	46	46
Totaal	46	46	46	46

Toelichting voortgang ontwikkelingen

18. Internationale samenwerking

De capaciteitsuitbreiding is nog niet ingevuld. Beperkingen rond de coronacrisis hebben ervoor gezorgd dat uitvoering van het internationaal beleid en internationale samenwerking minder aandacht heeft kunnen krijgen. De verwachting is om de capaciteit tweede helft van het jaar in te vullen.

Programma 1 | Economie, onderwijs en cultuur

Bestuurlijke samenvatting

Versterken economische structuur

We willen graag dat bedrijven ruimte voelen om zich optimaal te ontwikkelen. Als gemeente leveren we een bijdrage aan het verbeteren van de voorwaarden voor ondernemers. We werken aan de Economische Visie met een dynamische werkagenda, waarbij ondernemers vanaf het begin betrokken zijn. De invloed van de coronacrisis op de economie én de arbeidsmarkt vraagt om nieuwe accenten, die we samen met ondernemers in de komende tijd zetten.

Regionale samenwerking

Onder het motto 'excellent vakmanschap' werken we samen met overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen in Dutch Techzone. De toegenomen clustervorming in het bedrijfsleven, de ondernemersregeling die banen en investeringen in de regio oplevert, het gevoel een regio te zijn en het binnenhalen van de regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe zijn resultaten waarbij de samenwerking in Dutch TechZone een belangrijke rol speelt.

Uitvoering economische visie 'Coevorden onderneemt!'

Op dit moment staan de volgende aspecten op de voorgrond. We optimaliseren de dienstverlening aan ondernemers. We werken aan toegankelijkheid en experimenteren met online communicatie, mede omdat tijdens de coronacrisis is gebleken dat hier meer behoefte aan bestaat. In de eerste helft van 2020 heeft een inventarisatie plaatsgevonden over hoe onze bedrijventerreinen er voorstaan. Dit vormt de basis voor komende activiteiten. Het Fablab start per september. Dit is een leer- en maakomgeving waar innovatie, creativiteit en techniek samenkomen, die we realiseren samen met bedrijven en onderwijs. Doelstelling is om jongeren te stimuleren een technische opleiding te kiezen, die aansluit bij de personeelsbehoefte van de bedrijven in onze regio. Zo versterken we de verbinding onderwijs – arbeidsmarkt.

Vroeg- en voorschoolse educatie

Per 1 augustus 2020 wijzigt de wetgeving rondom VVE. Na uw raadsbesluit in oktober 2019 is ter voorbereiding op de wetwijziging een pilotperiode gestart. Op dit moment vinden met alle partijen gesprekken plaats over de ervaringen hiermee. Per 1 augustus gaan alle VE partijen over naar een VE programma van 960 uur per anderhalf jaar (16 uur per week, uitgaande van 40 weken per jaar). Hoe partijen de uren verdelen over die anderhalf jaar, laten we vrij. Wel blijven we voorlopig per half jaar monitoren om te zien wat de invoering oplevert.

Cultuur

Voor wat betreft cultuur zijn inspanningen gericht geweest op de voorbereidingen van het cultureel jaar en de viering van 75 jaar bevrijding. Ondanks beperkingen van het corona-virus zijn de voorbereidingen voor het cultureel jaar gewoon doorgelopen en wordt het programma voor de invulling van het cultureel jaar concreter. In het najaar zal tijdens een themabijeenkomst de raad verder worden geïnformeerd. De gevolgen van het coronavirus voor 75-jaar bevrijding was aanmerkelijk anders. Na een periode van intensieve voorbereiding moest besloten worden om alle activiteiten niet door te laten gaan. In overleg met alle partijen is besloten om de viering van de bevrijding van Coevorden in 2021 op 5 april alsnog te laten plaatsvinden. In deze halfjaarrapportage onder "Voortgang ontwikkelingen" is nadere verslag over de voortgang van beide onderdelen terug te vinden.

Doelstellingen

Goed onderwijs

Maatregelen

Inhoudelijke kwaliteitsslag VVE

Omschrijving (toelichting)

Wij gaan door met de reeds ingezette inhoudelijke kwaliteitsslag op het gebied van VVE. Wij zetten daarbij in op taalontwikkeling, doorgaande leerlijnen en laagtaalvaardige ouders. Bijna alle partijen

(voorschools en vroegschool) maken gebruik van LOGO 3000 en alle partijen gaan ParnasSys gebruiken. We gaan monitoren met ingang van de nieuwe wetgeving en daarmee ook de nieuwe resultaatafspraken. Met scholen en kinderopvangorganisaties hebben wij als gemeente resultaatafspraken. Dit is een wettelijke verplichting waar de onderwijsinspectie op toeziet.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-01-2016 Einddatum: 31-12-2021

50%

Kwaliteit

Tijd

Het doel in 2020 was om voor het ingaan van de nieuwe wetgeving VVE (1 augustus 2020) een aantal stappen te maken in de inhoudelijke kwaliteitsslag VVE. Bijna alle kinderopvangpartijen zijn gestart met een pilot VE voor 16 uur. Ook zijn er cursusdagen geweest voor het nieuwe kindvolgsysteem. En in maart zijn de nieuwe resultaatafspraken VVE door alle partijen ondertekend. Door de coronacrisis moesten de scholen en kinderopvang op 16 maart hun deuren sluiten. Hierdoor loopt de kwaliteitsslag vertraging op. Daarnaast was het vanaf dat moment ook niet meer mogelijk om met laagtaalvaardige ouders aan de slag te gaan.

Geld

Toegankelijk en bereikbaar onderwijs

Maatregelen

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Omschrijving (toelichting)

In 2019 heeft de raad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De uitvoering hiervan zal de komende jaren plaatsvinden in verschillende fasen. Hierin wordt uitvoering gegeven aan zowel het IHP voor het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-04-2017 Einddatum: 31-12-2034

Kwaliteit

Tijd

Geld

De huisvestingsopgave voor De Nieuwe Veste is nog niet financieel vertaald.

Dutch TechZone: de industriële hotspot van Nederland

Maatregelen

Clustervorming en ondernemerschap

Omschrijving (toelichting)

Over 5 jaar realiseert Dutch TechZone minimaal 5 nieuwe communities of Practice (bedrijvennetwerken) per jaar, worden per jaar 5 nieuwe parels uitvergroot en worden per jaar minimaal 3 nieuwe proposities gerealiseerd (nieuw of bestaand), waarbij in alle gevallen excellent vakmanschap voorop staat (hybride georganiseerd: leerlingen in bedrijven, werknemers in school). In het jaarplan 2020 zullen de concrete projecten worden benoemd. Deze moet nog worden opgesteld.

De bedrijvenregeling zal eind 2019/begin 2020 weer worden opengesteld in een aangepaste vorm.

Portefeuillehouder

S. Stegen

- **Kwaliteit**
Naar aanleiding van de evaluatie is onze opgave voor de komende periode groter geworden.
- **Tijd**
- **Geld**

Versterken economische structuur

Maatregelen

Toekomst bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

Letterlijke ruimte om te ondernemen is belangrijk. Daarom gaan wij met creativiteit en daadkracht aan de slag om onze bedrijventerreinen representatiever te maken. In samenwerking met Parkmanagement maken wij een inventarisatie, die de basis vormt voor verdere activiteiten. Op lange termijn voeren wij een oriëntatie uit op groei voor de toekomst en verkennen de mogelijkheden voor een regionaal bedrijventerrein bij de A37.

Portefeuillehouder

S. Stegen

- **Kwaliteit**
- **Tijd**
Het inventarisatierapport is gereed. De start van de uitvoering is vertraagd omdat andere zaken voorrang hebben gekregen. Vanwege de coronacrisis verlegden ondernemers hun prioriteiten en waren zij genoodzaakt zich op de korte termijn te richten. Zie ook de toelichting onder de activiteit 'Versterken ondernemersklimaat'.
- **Geld**

Versterken ondernemersklimaat

Omschrijving (toelichting)

Ondernemersklimaat is een mooi containerbegrip en dit is moeilijk te kwantificeren; maar de tevredenheid van de ondernemers over onze dienstverlening is zeker een factor. Immers, als gemeente hebben we er invloed op in hoeverre bedrijven het gevoel hebben dat ze de ruimte hebben om zich optimaal te ontwikkelen. Een goede score in de ondernemerspeiling zegt derhalve zeker iets over het ondernemersklimaat. Maar het gaat over meer dan dat: bijvoorbeeld het netwerk van ondernemers onderling en de relaties met kennisinstellingen maken deel uit van het ondernemersklimaat.

We verrichten een breed spectrum aan inspanningen in het kader van ondernemersklimaat. Van relatiebeheer tot ondersteuning in investeringen voor duurzame energie en van onderzoeken hoe we starters/marginale ondernemers kunnen ondersteunen tot lobby en promotie om het imago van Coevorden en de regio DTZ te verbeteren. Concrete projecten die we in het kader van de economische visie uitvoeren op dit gebied zijn 'Ruimte voor pioniers' en 'Ondernemen in het dorp van de toekomst', maar ook bijvoorbeeld de week van de ondernemer, die we nu organiseren, beoogt bij te dragen aan meer saamhorigheid en betere verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven. Ook het DTZ-project en de acties in dat kader dragen bij aan dit onderwerp. Ook is de manier waarop wij de economische visie aanvliegen (vraaggericht, ondernemers vanaf het begin betrokken, gezamenlijk invulling geven aan de uitvoering) intrinsiek gericht op het verbeteren van de omstandigheden van ondernemers, en dus het ondernemersklimaat.

Portefeuillehouder

S. Stegen

- **Kwaliteit**
- **Tijd**
Vanwege Corona verlegden ondernemers hun prioriteiten en waren ze genoodzaakt zich op de korte termijn te richten. Onze gesprekken met hen richtten zich daarom voornamelijk op dit punt, waardoor lange termijnontwikkelingen minder aandacht kregen.
- **Geld**

Maatregelen

Verbeteren toeristische fiets- en wandelinfrastructuur (beleving en voorzieningen)

Portefeuillehouder

S. Stegen

Kwaliteit

Tijd

Om verschillende redenen (denk aan wisseling van eigenaarschap van grond waarover de routes lopen, moeilijkheden in het verkrijgen van toestemming, slecht weer) heeft het opnemen van het bestek en het plaatsen van de paaltjes van het wandelknooppuntennetwerk enkele maanden vertraging opgelopen. Het plaatsen van de paaltjes en borden gebeurt nu gestaag en verwacht wordt dat fase 1 van het netwerk in september officieel geopend kan worden. Meteen daaropvolgend wordt gestart met fase 2.

Geld

Vitaliseren vakantieparken

Omschrijving (toelichting)

Een groot deel van de vakantieparken is van goede kwaliteit en eigenaren hebben de investeringscapaciteit om te blijven vernieuwen en investeren om ook in de toekomst toeristen te blijven trekken. Door het grote aanbod en sterke concurrentie in kwaliteit worden verouderde parken soms uit de toeristische markt gedrukt. Een deel van deze parken is niet zelfstandig in staat zich aan te passen aan deze veranderende omstandigheden. De vraag naar dit specifieke park valt daardoor weg, maar het park zelf blijft bestaan. Ook is er een groep vakantieparkondernemers die hun bedrijf willen beëindigen, maar daar verschillende hindernissen in ondervinden. Op vakantieparken treedt daarom soms een verschuiving op van de functies en het gebruik, bijvoorbeeld naar verschillende vormen van wonen. Dit is vaak in strijd met de ruimtelijke bestemming op grond van het bestemmingsplan. Voor de ondernemers of de Vereniging van Eigenaren is niet-recreatieve verhuur echter een manier om het hoofd boven water te houden of, in ongunstiger gevallen, een aantrekkelijk verdienmodel.

Een vakantiepark kan in een dergelijke situatie dienst gaan doen als laatste uitwijkplaats voor mensen die op de reguliere woningmarkt niet terecht kunnen. Mensen komen om uiteenlopende redenen terecht op een vakantiepark; als (tijdelijke) oplossing voor een urgente woonvraag, vanuit een wens om dichtbij de natuur te wonen of als laatste toevluchtsoord. Daarnaast zijn er mensen die vakantieparken gebruiken of misbruiken om 'onder de radar' te blijven. Deze bewoning wordt extra complex doordat wij als gemeente zowel letterlijk als figuurlijk weinig zicht hebben op deze parken en bewoners.

In het project VVPCoevorden hebben wij onder andere als doel gesteld een andere bestemming te vinden voor de niet-vitale parken met als effect dat illegale situaties worden beëindigd, sociaal-maatschappelijke problematiek wordt opgelost, (verdere) verpaupering wordt tegengegaan en dat aanwezige criminaliteit en ondermijning kan worden gestopt. Aangezien wij nu niet (voldoende) in beeld hebben wat er allemaal achter die slagboom plaatsvindt, starten we met het in kaart brengen van de feitelijke situatie, vaststelling nul-situatie. Dit is nodig om te weten welke koers gevaren gaat worden. Wat is de huidige feitelijke situatie en hoe wordt de toekomst van het park gezien? Waar is draagvlak voor en is haalbaar?

Aan het project nemen 17 parken deel. Gezien de opgave is het onmogelijk om met alle parken tegelijk aan de slag te gaan. We hebben een bepaalde prioritering aangebracht in de volgorde en een planning in het moment waarop met welk park aan de slag gegaan wordt.

Dit heeft geleid tot dat in 2020 gestart wordt met 5 parken. Voor 2020 hebben wij als doel gesteld om op 5 parken de nul-situatie in kaart te brengen. Het betreffen de parken: Ermerstrand, Primo, Secundo, Ermerzand en De Tip.

Portefeuillehouder

S. Stegen

■ **Kwaliteit**

Wij zijn hard aan het werk met een programmaplan en een uitvoeringsplan voor Vitale Vakantie Parken Coevorden (VVPC), waarmee wij de toeristische sector een impuls willen geven. Dat draagt bij aan een aantrekkelijke gemeente. Zoals het er nu naar uitziet kan het plan in het derde kwartaal 2020 worden vastgesteld. Dit plan voorziet in een aanpak voor een eerste vijftal parken. De totstandkoming van het plan van aanpak heeft mede vertraging opgelopen door de gevolgen van de coronacrisis.

Ook de voortgang met de planontwikkeling op parkniveau heeft vertraging opgelopen door de omstandigheden. Zodra dit mogelijk is starten we de gesprekken met de parken weer op. Natuurlijk blijft tempo en doorlooptijd wel afhankelijk van de draagkracht en prioritering bij de parken. Met twee parken is inmiddels een quickscan gemaakt (0-situatie in kaart). Met twee andere parken vindt dit zo mogelijk in het najaar 2020 plaats.

■ **Tijd**

■ **Geld**

De bij de Programmabegroting 2020 voor dit onderwerp beschikbaar gestelde middelen worden naar verwachting in 2020 in beperkte mate besteed. Bij het Jaarverslag 2020 komen wij bij u terug op de besteding van de middelen en het naar verwachting overhevelen van het restant naar het jaar 2021. Zoals in de Programmabegroting 2020 reeds vermeld zullen wij jaarlijks bij de samenstelling van de Programmabegroting bepalen welke stappen in dit proces passend zijn en welke inzet dit vraagt. Bij de Programmabegroting 2021 komen wij hier derhalve bij u op terug.

Een bloeiend cultureel leven

Maatregelen

Vorbereiden van het worden en zijn van culturele gemeente 2021-2022

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

■ **Geld**

Bij de Programmabegroting 2021 doen wij u een voorstel op basis van een recent ontwikkeld plan van aanpak.

Financiën

In dit programma is er geen sprake van financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting. Ook zijn er geen nieuwe of gewijzigde risico's te melden.

Overige ontwikkelingen

Recreatie en toerisme

Vitale Vakantieparken

Wij zijn hard aan het werk met een programmaplan en een uitvoeringsplan voor Vitale Vakantie Parken Coevorden (VVPC), dat zoals het er nu naar uitziet in het derde kwartaal 2020 kan worden vastgesteld. Dit plan voorziet in een aanpak voor een eerste vijftal parken. De totstandkoming van het plan van aanpak heeft mede vertraging opgelopen door de gevolgen van de corona-crisis. Ook de voortgang met de planontwikkeling op parkniveau heeft vertraging opgelopen door de omstandigheden. Zodra dit mogelijk is starten we de gesprekken met de parken weer op. Natuurlijk blijft tempo en doorlooptijd wel afhankelijk van de draagkracht en prioritering bij de parken. Met twee parken is inmiddels een quickscan gemaakt (0-situatie in kaart). Met twee andere parken vindt dit zo mogelijk in het najaar 2020 plaats. Door de vertraging worden de bij de Programmabegroting 2020 voor dit onderwerp beschikbaar gestelde middelen in beperkte mate besteed. Bij het Jaarverslag 2020 komen wij bij u terug op de besteding van de middelen en het naar verwachting overhevelen van het restant naar het jaar 2021. Zoals in de Programmabegroting 2020 reeds vermeld zullen wij jaarlijks bij de samenstelling van de

Programmabegroting bepalen welke stappen in dit proces passend zijn en welke inzet dit vraagt.
Bij de Programmabegroting 2021 komen wij hier derhalve bij u op terug.

Programma 2 | Werk, jeugd en zorg

Bestuurlijke samenvatting

Sociaal domein

Ondanks de coronacrisis zien we dat we met het uitvoeren van de voornemens zoals we die hebben opgenomen in de begroting 2020 goed op weg zijn. Er zijn weinig tot geen doelstellingen die wegvallen, hoogstens wordt de realisatie hiervan wat vertraagd. Natuurlijk heeft de coronacrisis effect op dit begrotingsjaar, maar wij verwachten dat dit effect vooral zijn beslag krijgt in 2021 en verder. Wij zien wel een aantal ontwikkelingen waarvan we nu al kunnen zeggen dat we hier de komende jaren de gevolgen nog van zullen voelen. In welke mate dat zal zijn is afwachten, maar wij monitoren dit nauwgezet en informeren u hierover via de gebruikelijke kanalen. Het gaat, voor zover we dat nu kunnen overzien, vooral over de effecten op de arbeidsmarkt en lokale en regionale economie.

Met het aflopen van de steunmaatregelen van het Rijk (de TOZO en de NOW) per 1 oktober 2020, zijn ondernemers weer op zichzelf aangewezen. De kans is groot dat niet elk bedrijf het redt en faillissementen en/ of ontslagen liggen dan voor de hand. Vaak is er dan voor werknemers eerst de voorliggende voorziening van de WW, maar wanneer dat afloopt is het laatste vangnet de bijstand. We zien sinds het begin van de coronacrisis al wel dat de aanvragen voor de WW oplopen. Met name de kortdurende WW (0 tot 6 maanden) loopt meer op dan in vergelijking met vorig jaar. Dit komt met name door een stijging van de werkloosheid onder jongeren en zij die een flexibel contract hebben. We schatten de stijging van ons klantenbestand op dit moment met 2% in. Dat zou betekenen dat we eind van dit jaar op ongeveer 850 uitkeringen uitkomen.

Voor de zorgaanbieders is het ook een moeilijke tijd (geweest). De zorg is vaak doorgegaan, maar op een andere manier. De effecten daarvan laten zich moeilijk voorspellen. Ook hiervoor geldt dat wij dit nauw monitoren en zijn we in goed gesprek met onze partners.

Sport en verenigingsleven

Voor het accommodatiebeleid hebben wij in juni de eerste kaders vastgesteld. Deze werken wij in de tweede helft van het jaar uit. Het project gasloos van Stichting de Swaneburg wordt, ondanks de vertraging en de extra tussenrapportages, dit jaar uitgevoerd en is in 2021 volledig operationeel.

De kwaliteitsimpuls buitensportaccommodaties is wat betreft de velden en de ledveldverlichting in uitvoering. De toegankelijkheid en verdere invulling van de kwaliteitsimpuls wordt samen met de verenigingen verder uitgewerkt. De verbetering van de velden is voor de helft gerealiseerd. De overige velden worden in het voorjaar 2021 aangepakt. De ledverlichting wordt in september gerealiseerd. Uitzondering hierop is de nieuwe ledverlichting bij de v.v. Dalen. Vanwege het geldende bestemmingsplan dient een andere en langere procedure doorlopen te worden.

Doelstellingen

Aanpakken laaggeletterdheid

Maatregelen

Taalontwikkeling en vergroting woordenschat

Omschrijving (toelichting)

Het onderwijsachterstandenbudget is voornamelijk bedoeld voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE). In Coevorden hebben we met de kinderopvangpartijen en de basisscholen besloten extra in te zetten op taalontwikkeling. Dit doen we door middel van de lijn 'Tel mee met Taal' bestaande uit Boekstart, Boekstart in de kinderopvang en de bibliotheek op school. Daarnaast gebruiken alle kinderopvangpartijen en een groot deel van de scholen de woordenschatmethodiek 'LOGO 3000'. Omdat een kind niet alleen op school leert, wordt nu ook op een aantal plekken geprobeerd laagtaalvaardige ouders te ondersteunen in hun taalontwikkeling. Dit gebeurt met 'Ei van Columbus', de oudercomponent van 'LOGO 3000'. De doelstelling voor de komende periode is het inbedden en uitbreiden van deze ingezette ontwikkeling.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Kwaliteit

Tijd

Samen met FC Emmen is ingezet op het project 'Scor een boek' voor kinderen van de middenbouw basisschool. En ook zou de provinciale voorleesfinale voor het basisonderwijs en de finale van read2me voor het voortgezet onderwijs plaatsvinden in Coevorden. Door de coronacrisis en de sluiting van de scholen en kinderopvang heeft alles bijna helemaal stil gelegen. Projecten en wedstrijden gingen niet door en de lopende ontwikkelingen hebben vertraging opgelopen. Dit geldt ook voor de ondersteuning van laagtaalvaardige ouders. We proberen alle zaken zo snel mogelijk weer op te pakken en te continueren.

Geld

Taaltrajecten

Omschrijving (toelichting)

We continueren de aanpak Taal voor het Leven; we hebben een taalpunt, een taalcoördinator en taalvrijwilligers, en bieden non-formele taaltrajecten aan;

Het project Voel je goed!, een methode die bijdraagt aan het terugbrengen van gezondheidsverschillen en is een combinatie van individuele eet- en beweegadviezen van een diëtist en lessen gezondheidsvaardigheden van een taalvrijwilliger, loopt door tot en met augustus 2020. Na evaluatie kijken we of we Voel je goed! voortzetten;

We kopen taaltrajecten (formeel en non-formeel) in bij het Drenthe College;

We benutten o.a. de Week van de Alfabetisering om extra aandacht aan laaggeletterdheid te geven.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Kwaliteit

Tijd

Corona heeft ook zijn effect gehad op de uitvoering van taaltrajecten. Het was voor de vrijwilligers van het Taalpunt lastig om de ontmoetingsmomenten met de deelnemers door te laten gaan. De Coronacrisis maakt het probleem van laaggeletterdheid zo mogelijk nog urgenter. Mensen vinden het lastig informatie te begrijpen en hebben vaak minder goede digitale vaardigheden.

Geld

Actief deelnemen aan de samenleving

Maatregelen

Vrijwillige maatschappelijke inzet

Omschrijving (toelichting)

In samenspraak met het Steunpunt Vrijwilligerswerk in de gemeente Coevorden ontwikkelen en stimuleren we nieuwe vormen van vrijwillige inzet die toekomstbestendig zijn.

Mensen zonder betaalde baan stimuleren we voor participatieactiviteiten. Al dan niet als opstap richting een betaalde baan.

Portefeuillehouder

J. Brink

Kwaliteit

Tijd

De afgelopen periode is in veel gevallen het vrijwilligerswerk stil komen te liggen. Door zowel het Steunpunt Vrijwilligers als onze organisatie is actief contact gezocht met de

vrijwilligers (met een uitkering) door het aanbieden of verwijzen naar online trainingen en webinars. Het vrijwilligerswerk start nu langzaam weer op. Verder zijn we samen met een aantal samenwerkingspartners en het Steunpunt Vrijwilligerswerk begonnen met het inventariseren van reeds aanwezige informele hulp en de hiaten hierin.

■ **Geld**

Kinderen en jongeren groeien gelukkig, gezond en veilig op

Maatregelen

Onderwijs, jeugdhulp en leerplicht

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is het overleg onderwijs-jeugdhulp uitgebreid naar alle samenwerkingsverbanden primair onderwijs in onze gemeente. De ervaringen delen we via het overleg van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA). Door middel van het vastgestelde uitvoeringsplan Voortgezet Onderwijs Passend onderwijs gaan wij voor de kwetsbare groep jongeren doorgaand onderwijs bevorderen. We evalueren de leerplicht-pilot 'Ondersteuning verzuimadministratie scholen' en bepalen afhankelijk van de uitkomsten het vervolg.

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ **Kwaliteit**

Voor de uitbreiding overleg onderwijs-jeugdhulp naar alle PO samenwerkingsverbanden zijn begin juni in OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) verband gesprekken gevoerd. De intentie is uitgesproken om daar verdere stappen in te nemen. Deze gesprekken worden in de tweede helft van dit jaar voortgezet. Het OZA (onderwijs-zorg-arrangement) ten behoeve van het passend voortgezet onderwijs kent een succesvolle pilot fase in de gemeente Emmen. De verder uitvoering vraagt een nadere afstemming tussen de vier samenwerkende gemeenten.

■ **Tijd**

Het OZA wordt in de tweede helft van 2020 opgepakt. De leerplichtpilot evalueren we in de eerste helft van het schooljaar 2020-2021.

■ **Geld**

Onze ondersteuning is passend en toegankelijk

Maatregelen

Inkoop

Omschrijving (toelichting)

Medio 2019 zijn door ons, samen met de gemeente Borger-Odoorn, de voorbereidingen gestart voor het inkoopproces voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. In 2020 vindt de verdere realisatie van deze inkoop plaats om met ingang van 1 januari 2021 de nieuwe contracten te laten ingaan.

Portefeuillehouder

J. Brink

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

Het Coronavirus is van invloed op de planning van de inkoop van de Wmo-maatwerkvoorzieningen. De lopende overeenkomst is met een periode van 3 maanden verlengd tot 1 april 2021. De nieuwe overeenkomst wordt per 1 april 2021 afgesloten met de (nieuwe) aanbieders.

■ **Geld**

Kwetsbare inwoners

Omschrijving (toelichting)

Wij gaan het lokale plan van aanpak voor de ondersteuning en zorg voor de kwetsbare inwoners in onze gemeente implementeren. Dit betekent een lokale vertaling van de provinciale aanpak personen met verward gedrag, in afstemming met de provinciale projectleider de implementatie van de Wet Verplichte GGZ en het maken van afspraken over de inzet van bemoeizorg.

In voorbereiding op de doordecentralisatie van Beschermd Wonen per 2022 implementeren we de regionale uitvoeringsafspraken Beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

De inloopvoorziening GGZ van Cosis wordt in 2020 doorontwikkeld met als doel door betere ondersteuning in de inloop, de individuele begeleiding thuis van inwoners met een psychische problematiek te verminderen.

Portefeuillehouder

J. Brink

Kwaliteit

Tijd

De acties voor 2020 zijn wat vertraagd. Het regioplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang is in de drie colleges begin juli vastgesteld. Het lokale plan van aanpak volgt na de zomer. Dit najaar zal de implementatie starten. Omdat de inloopvoorziening van Cosis een tijd niet open was, maken wij de afspraken over de doorontwikkeling dit najaar.

Geld

De doorontwikkeling van de inloopvoorziening leidt tot hogere kosten. De verwachting is echter dat hierdoor de druk op de kosten van individuele voorzieningen zal verminderen.

Mantelzorg

Omschrijving (toelichting)

De mantelzorgers kennen de mogelijkheden van de respijtzorg. Er vindt onderzoek plaats welke vormen van respijtzorg aansluiten bij de wensen van de mantelzorgers.

In samenwerking met het Steunpunt mantelzorg zetten we in op het ondersteunen van werkende mantelzorgers en hun werkgevers.

Portefeuillehouder

J. Brink

Kwaliteit

Tijd

Het onderzoek naar welke vormen van respijtzorg aansluiten bij de wensen van de mantelzorgers vindt plaats in de tweede helft van 2020.

Geld

Sociaal team

Omschrijving (toelichting)

We gaan een regiesysteem invoeren in het sociaal domein. Eerst samen met Maatschappelijk Welzijn Coevorden (MWC), later mogelijk met andere partners

De intake en de daaruit voortvloeiende werkprocessen gaan we binnen de gemeente en MWC zoveel mogelijk uniformeren.

We gaan opnieuw naar de gebiedsindeling kijken.

De medewerkers van het sociaal team worden opgeleid om eenzaamheid, dementie, armoede en schulden, laaggeletterdheid en huiselijk geweld eerder en beter te signaleren.

Portefeuillehouder

J. Brink

Startdatum: 01-10-2020 Einddatum: 01-02-2021

Kwaliteit

Tijd

Aanvankelijk was het de bedoeling om het regiesysteem in een keer volledig te implementeren. Na veelvuldig overleg met de leverancier en de key-users is besloten om toch gefaseerd live te gaan, waarbij gestart zou worden met WMO op 1 juni 2020 waarna de andere clusters zouden volgen. Door de Coronacrisis was het niet realistisch om deze livegang na te streven. De livegang van de verschillende clusters is nu gefaseerd ingedeeld tussen 1 oktober 2020 en 1 februari 2021.

Geld

Verordeningen

Omschrijving (toelichting)

In 2019 zijn verschillende beleidsregels en verordeningen geëvalueerd om onder andere na te gaan of de uitgangspunten van toen nog steeds aansluiten bij de huidige uitvoeringspraktijk. Waar nodig zijn verordeningen en beleidsregels aangepast. In 2020 worden er nieuwe verordeningen Jeugdhulp en Wmo vastgesteld.

Portefeuillehouder

J. Brink J. Huizing

Kwaliteit

Tijd

Onze inzet is om de nieuwe verordening Wmo eind van het jaar 2020 aan de gemeenteraad voor te leggen. De Re-integratieverordening is geëvalueerd en wordt geactualiseerd. We verwachten deze eind 2020, begin 2021 ter besluitvorming aan de raad voor te kunnen leggen. Voor kinderopvang op basis van SMI (Sociaal Medische Indicatie) of Re-integratie hebben we een subsidieregeling vastgesteld. Deze treedt op 1 januari 2021 in werking. We hebben uw raad hierover per brief al geïnformeerd.

Geld

Vitale inwoners

Maatregelen

Positieve gezondheid

Omschrijving (toelichting)

Regionaal werken verschillende organisaties met het gedachtegoed van Machteld Huber, Positieve gezondheid. Het uitgangspunt van Positieve Gezondheid is dat gezondheid niet meer wordt gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In het kader van de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe gaan wij samen met een aantal partners een start maken hoe vanuit het gedachtegoed Positieve gezondheid een cultuuromslag gerealiseerd kan worden, waarin de kracht van de inwoner centraal staat en niet de aandoening.

Portefeuillehouder

J. Brink

Kwaliteit

Met samenwerkende gemeenten Hardenberg en Aa en Hunze is het project aangescherpt. Proscop wordt ingezet als begeleider/ondersteuner in het proces.

Tijd

Als gevolg van de Coronacrisis zijn geplande bijeenkomsten in mei niet doorgegaan. In het najaar hopen we de eerste stappen te zetten in het plan om de inwoners en professionals enthousiast te maken om vervolgens te kunnen implementeren als nieuwe kijkwijze op gezondheid.

Geld

Voorkomen van financiële problemen

Op basis van de meest recente prognose verwachten we voor dit jaar een nadelig netto resultaat op het budget voor uitkeringverstrekking in het kader van de Wwb, Bbz, Ioaw en Ioaz (het 'BUIG'budget'). Het Rijk heeft op basis van de gebruikelijke methodiek (t-1) de inkomsten neerwaarts bijgesteld met € 402.000. In 2019 was echter sprake van een positief resultaat en was er nog geen sprake van een coronacrisis.

Recentelijk is in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) onderzoek gedaan naar de financiële bijwerkingen van corona. Uit dit onderzoek blijkt dat de lasten van de bijstandsuitkering in de tweede helft van 2020 naar verwachting sterk zullen stijgen. Omdat de precieze effecten nog erg onzeker zijn, is de bandbreedte die gemeenten melden behoorlijk groot. Met de kennis van nu is de verwachting dat het resultaat op de BUIG in 2020 circa € 800.000 tot € 1.200.000 negatief zal zijn. Het uiteindelijke resultaat blijft afhankelijk van de verdere ontwikkelingen dit jaar, waaronder in het uitkeringsvolume en het definitieve BUIG-budget dat in de septembercirculaire bekend wordt gemaakt. Of en in hoeverre er steunmaatregelen van Rijk zullen volgen is op dit moment nog niet bekend. Wij verwachten dat de kosten voor de bijstand ook in de komende jaren significant hoger zullen liggen dan voor de coronacrisis. Vanwege de grote onzekerheid op dit punt geven wij wel een winstwaarschuwing af, maar nemen wij behoudens de bijstelling van onze inkomsten nog geen bedrag op in de halfjaarrapportage. Bij de vaststelling van de jaarrekening zal de definitieve balans worden opgemaakt.

Sport

Zwembaden, incidenteel nadeel € 56.000

Over 2019 heeft Stichting De Swanebrug een tekort van € 56.000. De opbrengsten laten een positieve ontwikkeling zien en liggen 5,5% (€ 22.000) hoger dan begroot. Hier staat tegenover dat de kosten 4,6% (€ 75.000) hoger zijn dan begroot. Het grootste deel van de stijging van de kosten is autonoom. Hierop heeft stichting De Swaneburg geen invloed. Denk hierbij aan stijging van toeslagen op energie, stijging van onderhoudskosten door grote storingen, stijging van de salarissen conform CAO en gestegen ziekteverzuim. De noodzakelijke versterking van het midden management is wel een bewuste keuze. De kosten hiervan zijn circa € 19.000. Conform art. 4.4. van de exploitatieovereenkomst met de stichting De Swaneburg wordt een aan het beheer van het sportcomplex toerekenbaar exploitatietekort door de gemeente gefinancierd en gedragen.

Individuele voorzieningen

Corona

Het Rijk heeft in afstemming met de VNG, een dringend beroep gedaan op gemeenten om hun aanbieders van jeugdhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering en maatschappelijke ondersteuning financieel zekerheid en ruimte te bieden. Zij hebben het onderwerp *continuïteit van financiering* uitgewerkt in de 'Uitwerking continuïteit van financiering Jeugdwet en WMO – VNG en Rijk'. De kern van deze uitwerking is dat financiering van de omzet wordt doorgezet op het niveau van voor de corona crisis. Op deze manier zijn aanbieders niet gedwongen personeel te ontslaan en blijven personeel en expertise tijdens de coronacrisis zoveel mogelijk van waarde en ook na de crisis beschikbaar en zijn aanbieders ervan verzekerd dat de kosten die zij maken vergoed blijven. Na afloop zal er verantwoording plaatsvinden op basis van de feitelijk gerealiseerde kosten die een aanbieder heeft gemaakt.

De verlening van zorg en ondersteuning leidt soms ook tot meerkosten als gevolg van de coronacrisis, in het bijzonder door het volgen van de richtlijnen van het RIVM. Ook hier hebben het Rijk en de VNG afspraken over gemaakt. De meerkosten die direct voortkomen uit het volgen van deze maatregelen zullen vergoed worden. Het Rijk zal gemeenten compenseren voor de meerkosten die zij aan hun aanbieders betalen ten behoeve van de extra maatregelen vanwege corona.

Jeugdhulp, structureel nadeel € 290.000

Los van effect als gevolg van corona staan budgetten in het Sociaal Domein onder grote druk. In onze inkoopstrategie kijken wij daarom per onderdeel naar het zorglandschap, de door ons gewenste ontwikkelingen en de belangrijkste stakeholders. Per vorm van jeugdhulp wordt daarbij gekeken welke inkoopstrategie bijdraagt aan het zoveel mogelijk afschalen van duurdere vormen van jeugdhulp, het kunnen sturen op (de kwaliteit van) aanbieders en de doorontwikkeling van het voorveld. Wij streven daarbij naar integratie van de verschillende leefdomeinen en het vermijden van perverse financiële prikkels. Voor diverse vormen van jeugdhulp maken wij met jeugdhulpaanbieders contractafspraken en vinden er onderhandelingen plaats over het tarief en de omzet in 2020. Dit betreft geen gegarandeerde omzet, maar wel een maximale omzet. Voor andere vormen van jeugdhulp stellen we op voorhand tarieven vast en mogen alle partijen inschrijven die aan de gestelde kwaliteitseisen kunnen voldoen.

Niettemin blijft de druk op de kosten van Jeugdhulp hoog. Dit heeft met name betrekking op de kosten van ambulante GGZ, specialistisch verblijf en de kosten voor maatwerkoplossingen. Daarnaast is de aanvullende bijdrage die het Rijk beschikbaar heeft gesteld ter dekking van de kostentoeename in 2020 ongeveer € 200.000 lager dan in 2019. Het totale negatieve effect schatten wij op dit moment in op € 290.000. De structurele effecten zullen wij verwerken in de meerjarenbegroting.

Wmo, structureel nadeel € 500.000

Naast het bovengenoemde heeft de invoering van het abonnementstarief per 1 januari 2019 tot gevolg dat onze inkomsten uit Eigen Bijdrage structureel ongeveer € 160.000 lager zijn geworden. Daarnaast heeft de invoering van het abonnementstarief geleid tot meer aanvragen voor voorzieningen in deze categorie (met name huishoudelijke hulp en schoonmaakhulp). De stijging bedroeg in 2019 ongeveer 7%. De toename in voorzieningen leidt tot structureel hogere kosten. Deze nadelige financiële effecten proberen wij onder andere op te vangen met een beweegprogramma voor ouderen, waardoor het beroep op huishoudelijke ondersteuning wordt voorkomen of een paar jaar uitgesteld. We zien nu dat het aantal voorzieningen over de eerste zes maanden van 2020 vooralsnog niet verder is gestegen. De inzet van het beweegprogramma lijkt hiermee een positief effect te hebben. Het (meerjarige) voordeel van de uitgespaarde Wmo-kosten is groter dan de interventiekosten van het beweegprogramma. Wij schatten het netto effect op ongeveer € 450.000. Daarbij ontvangen wij van het Rijk een compensatie voor de extra kosten als gevolg van het Wmo-abonnementstarief. Deze compensatie geldt echter alleen voor de bestaande cliënten op peildatum 1 januari 2019. De compensatie bedraagt voor onze gemeente ongeveer € 200.000. Wij zien verder dat de kosten van Wmo-Begeleiding over het eerste half jaar zijn toegenomen. Dit betreft met name de Begeleidingskosten ten aanzien mensen met een PGB. De leidt vooralsnog tot een nadeel van ongeveer € 90.000. De structurele effecten zullen wij verwerken in de meerjarenbegroting.

Participatie

Emco, incidenteel voordeel € 120.000

Als gevolg van een begrotingswijziging sluit de begroting 2020 van de EMCO-groep met een negatief resultaat van € 4.174.000. Dit is € 892.000 lager (voordeliger) dan in de primaire begroting is geprognosticeerd. Voor 2020 wordt onze bijdrage in het exploitatietekort hierdoor met € 120.000 verlaagd. Emco heeft de corona-crisis de afgelopen periode goed doorstaan. Er is besloten om niet volledig alle werkzaamheden stil te leggen maar in afgeslankte vorm door te werken. Daarnaast vallen de bedrijfslasten op een aantal onderdelen lager uit dan begroot. Als gevolg hiervan is het resultaat tot nu toe zelfs iets beter dan begroot. Of en in welke mate dit resultaat zich doorzet in de rest van 2020 laat zich op dit moment lastig inschatten. Wij nemen daarom naast de voornoemde begrotingswijziging nog geen bedrag in deze halfjaarrapportage.

Risico's

Abonnementstarief Wmo

De invoering van het Wmo abonnementstarief in 2019 leidt tot structureel lagere inkomsten uit Eigen Bijdragen. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat het aantal aanvragen voor voorzieningen in deze categorie (met name huishoudelijke hulp) met ongeveer 7% is toegenomen. Wij proberen de nadelige financiële effecten onder andere op te vangen met een beweegprogramma voor ouderen, waardoor het beroep op huishoudelijke ondersteuning wordt voorkomen of een paar jaar

uitgesteld. Wij constateren dat het aantal voorzieningen over de eerste helft van 2020 ongeveer gelijk is aan de tweede helft van 2019. De inzet van het beweegprogramma lijkt hiermee een positief effect te hebben.

Overige ontwikkelingen

Kwaliteitsimpuls Sport

Bij de decemberwijziging 2019 zijn er door uw raad de eerste investeringskredieten beschikbaar gesteld in het kader van fase 1 van de kwaliteitsimpuls Sport. Deze kredieten zijn voor ledveldverlichting en de onderbouw en toplaag van de velden voor een totaal brutobedrag van € 2,6 miljoen. De omvang van de investeringen was op dat moment gebaseerd op een globale inschatting van de werkzaamheden en richtbedragen van mogelijk in te schakelen bedrijven. Nadien hebben de bedrijven nader onderzoek gedaan en offertes opgesteld. De uitvoering is inmiddels in volle gang en de investeringen in ledveldverlichting en de onderbouw en de toplaag van de velden blijken circa € 300.000 hoger te zijn dan het in december 2019 beschikbaar gestelde investeringskrediet. Deze verhoging van het investeringskrediet nemen wij mee in de begrotingswijziging van de Halfjaarrapportage 2020. De werkzaamheden voor de ledveldverlichting en de onderbouw en toplaag van de velden zullen in 2021 afgerond worden. De met deze investeringen gepaard gaande kapitaallasten zijn reeds in de Programmabegroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023 opgenomen. Hierin is een opbouw van € 50.000 per jaar aan kapitaallasten opgenomen startend met € 50.000 in 2020 en oplopend naar een maximale kapitaallast van € 250.000 in 2024. Ook de verhoging van het investeringskrediet voor de ledveldverlichting en de onderbouw en toplaag van de velden kan hierin worden opgevangen. Deze verhoging betekent echter wel dat het aan te vragen investeringskrediet voor fase 2 van de kwaliteitsimpuls lager zal zijn om de totale kapitaallast van € 250.000 in 2024 voor de kwaliteitsimpuls sport niet te overschrijden.

Voor het onderdeel toegankelijkheid (fase 1) en fase 2 komen wij te zijner tijd bij u terug voor de aanvraag van de desbetreffende investeringskredieten.

Programma 3 | Ruimte en leefomgeving

Bestuurlijke samenvatting

Omgevingswet

In april is duidelijk geworden dat de ingangsdatum van Omgevingswet wordt opgeschoven. De huidige datum is nu 1 januari 2022. Door de coronamaatregelen waarbij fysieke bijeenkomsten van meer dan 10 personen niet waren toegestaan, hebben de informatie- en inspraakbijeenkomsten geen doorgang kunnen vinden. Er is wel op een digitale wijze ingesprongen maar dat is natuurlijk wel heel anders dan wij voor ogen hebben gehad. Er is in de afgelopen maanden wel geoefend in een viertal casussen met het 'ontwikkelingslab'. Deze ervaringen worden zowel door de medewerkers als de initiatiefnemers positief ervaren en gewaardeerd.

Vastgoed

Wij hebben de verduurzamingsmogelijkheden per gebouw geïnventariseerd zodat wij keuzes kunnen maken voor passende maatregelen. Momenteel lopen er verschillende offerte aanvragen voor de actualisatie van MJOP in combinatie met verduurzamen. Daarnaast zullen we de mogelijkheid tot het plaatsen van zonnepanelen op de gemeentelijke gebouwen inventariseren.

Veel ondernemers worden getroffen door de coronacrisis. Er is afgesproken dat de Drentse gemeenten dit zoveel mogelijk gezamenlijk doen. Onder andere is ingestemd met de maatregel dat inning van vorderingen op bedrijven – indien daartoe een verzoek wordt gedaan- worden opgeschort. In dit geval wordt de betalingsverplichting dus uitgesteld. Een aantal huurders van gemeentelijk vastgoed heeft verzocht tot opschorten van de betalingsverplichting voor de huur. Dit zijn maatschappelijke organisaties die ruimtes binnen multifunctionele-, sport- of cultuuraccommodaties huren.

Bentheimerpoort

Er wordt onderzocht hoe de fundaties behouden en zichtbaar gemaakt kunnen worden binnen de te realiseren bebouwing. Gelijktijdig wordt gekeken op welke wijze de omgeving aangepast moet worden om het verhaal van de fundaties meer bij de binnenstad als bezoekersstad te betrekken. Het vervolg van deze gesprekken en de uitwerking van de financiële consequenties zullen in 2e helft van 2020 plaatsvinden.

Herinrichting centrumstraten

Over de auto in het noordelijk deel van de Friesestraat verschilden de meningen. Hierover heeft uw raad in mei een besluit genomen. De uitvoering van de werkzaamheden zijn inmiddels gestart, de eerste bodemvondsten zijn gedaan en volgens planning is het project het najaar gereed. Ten behoeve van het centrumplan is er een parkeermodel uitgewerkt. Aan de hand van dit model kan worden bepaald hoeveel parkeerplaatsen benodigd zijn voor een goede bereikbaarheid van het centrum van Coevorden.

Stationsgebied

De eigendom van de ondergrond van de stationsomgeving dient nog geformaliseerd te worden. Het is onzeker of dit onvoorziene financiële consequenties heeft. Na verwachting is het stationsgebied eind 2020 afgerond.

Fietsnota

Er zijn in 2020 diverse onderzoeken gestart en maatregelen uitgevoerd ter verbetering van de van de fietskwaliteit op zowel hoofdfietsroutes, schoolroutes als recreatieve routes. Er wordt onderzocht wat nodig is voor de realisatie van een fietsverbinding langs de Gelpenberg (Aelderholt) en Schapendijk. Het fietspad langs De Loo (Dalen) wordt dit jaar verbreed. Tevens zetten wij ons in om binnen het project Geeserstream de fietsverbinding (3,8 km) te verbeteren.

Mobiliteit

Ondanks de coronacrisis zijn meerdere projecten in voorbereiding of in uitvoering. Bij projecten waarbij verbinding met derden (plaatselijk belangen, wijkverenigingen) gezocht moet worden, zien wij enige vertraging in de voorbereiding. Ten aanzien van duurzame mobiliteit zijn de eerste laadpalen voor elektrische voertuigen geplaatst (Aleida Kramersingel, Coevorden).

Voor de aanleg van de Zuidelijke ontsluitingsweg dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden. Het voorstel hiervoor zal in het najaar van 2020 bij uw raad aangeboden worden. Na afronding van de planologische procedure verwachten wij het traject van aanbesteding- en gunning in 2021 te

starten.

In 2020 hebben we een eerste aanzet gemaakt met het in beeld brengen van de haalbaarheid van de Zuidelijke Rondweg. Echter, in verband met interne prioritering ligt de focus in eerste instantie op de aanleg van de Zuidelijke Ontsluitingsweg.

Prestatieafspraken woningcorporaties

De prestatieafspraken met de corporaties zijn geëvalueerd. In 2020 hebben we een eerste stap kunnen zetten op de verkenning van de vraagstukken die spelen binnen het sociaal domein. Zo hebben we op het gebied van de uitstroom van beschermd wonen concrete afspraken gemaakt. Op het gebied van duurzaamheid hebben we de eerste keuzes richting het uitwerken van de warmtetransitievisie gemaakt. Daarnaast hebben we de aanpak voor de leefbaarheid in Schoonoord en Tuindorp vorm gegeven. In Ook is er voortgang in de vragen over woningaanpassingen om langer thuis te kunnen wonen gezet, hiervoor is een concept WMO-convenant uitgewerkt.

Deprogrammeren woningsbouwcapaciteit

In 2020 zijn wij verder gegaan met de deprogrammering van de woningbouwcapaciteit die al jaren vastligt in bestaande bestemmingsplan. Het ontwerpbestemmingsplan De Kernen schrapt diverse capaciteit in met name de stad Coevorden. Dit bestemmingsplan zal na de zomer worden vastgesteld. Intussen zijn er diverse gesprekken met ontwikkelaars geweest zoals rondom Holwert Zuid en de Aardappelmeelfabriek. Insteek is om de plannen weer vlot te trekken met een aangepaste plancapaciteit.

Regiodeal

In 2020 hebben wij vanuit de Regiodeal akkoord gekregen voor het opstarten van twee proeftuinen binnen de pijler wonen. Dit zijn de proeftuinen: wederopbouwwijk Tuindorp en Vitale Dorpen.

- Wederopbouwwijk Tuindorp

In de wijk Tuindorp, een wederopbouwwijk met vooral veel woningen uit de jaren '50/'60/'70, gaan we aan de slag met een verkenning om duurzame en betaalbare woningen in een gezonde en toegankelijke leefomgeving te realiseren. Samen met inwoners, instellingen en overheid zijn we inmiddels gestart met een gebiedsagenda voor de wijk.

-Vitale dorpen

Wij willen onze dorpen leefbaar houden en een plek laten zijn waar jong en oud plezierig kunnen leven. Wat kan snel internet bijvoorbeeld betekenen voor onderwijs en zorg in de dorpskernen? Welke voorzieningen zijn belangrijk voor de verschillende soorten kernen? Deze opgave pakken we samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, waaronder BOKD en maatschappelijk welzijn, op.. De eerste verkenning vindt plaats binnen de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Hardenberg.

Doelstellingen

Een aantrekkelijke binnenstad

Maatregelen

Bentheimerpoort

Omschrijving (toelichting)

Momenteel vinden de gesprekken plaats op welke wijze invulling wordt gegeven aan de opgave om de fundaties van de Bentheimerpoort te integreren in de nog te realiseren bouwplannen. Het vervolg van deze gesprekken en de uitwerking zal in 2020 plaatsvinden.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-01-2020 Einddatum: 31-12-2020

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

■ **Geld**

De financiële consequenties van het aanpassen van de gebouwen zijn aangeleverd en worden beoordeeld.

Maatregelen

Herstructureringsfonds

Omschrijving (toelichting)

Om de leefbaarheid in de dorpen te behouden en dorpen toekomstbestendig te maken is in de Woonvisie aangegeven dat er een herstructureringsfonds wordt ontwikkeld. Dit fonds is in te zetten bij ruimtelijke vraagstukken die spelen wanneer bepaalde functies wegvallen en zogenaamde 'rotte kiezen' kunnen ontstaan.

Mogelijke oplossingen worden vaak gezocht in het herschikken van functies, herstructurering en/of functieverandering van de locaties, zodat er weer een compact dorp ontstaat. Vaak zijn de financiële mogelijkheden voor de herontwikkeling van deze locaties beperkt. Het herstructureringsfonds dient de aanpak van dergelijke locaties te stimuleren en derden te verleiden te investeren in de kwaliteit van de dorpen.

In 2020 wordt gewerkt aan het ontwikkelen van de spelregels voor deze regeling. Hierbij wordt ook gekeken naar de aansluiting bij reeds bestaande regelingen van derden.

Portefeuillehouder

S. Stegen

Kwaliteit

Tijd

Het opstellen van spelregels voor deze regeling is gekoppeld aan de omgevingsvisie. Eerst zullen de doelen worden bepaald en vervolgens de spelregels voor het herstructureringsfonds. Mede als gevolg van de totstandkoming van de regiodeal en de beschikbare formatie duurt de invulling van het herstructureringsfonds langer.

Geld

Goede bereikbaarheid voor leefbaarheid en toerisme

Maatregelen

Fietsnota

Omschrijving (toelichting)

In 2019 hebben we de fietsnota met (uitvoerings)agenda vastgesteld. Op basis hiervan worden in 2020 onderzoeken gestart en maatregelen uitgevoerd ter verbetering van de van de fietskwaliteit op zowel hoofd fietsroutes, schoolroutes als recreatieve routes.

Wij treffen maatregelen op de schoolroutes Oosterhesselen-Sleen (1,0 km) en Sleen-Emmen (0,8 km). Wij onderzoeken wat er nodig is voor de realisatie van een (recreatieve) fietsverbinding Aelderholt en Schapendijk, onderzoeken een verbetering van de fietsroutes rondom de Nieuw Veste en gaan in BOCE-verband een verbeterplan opstellen voor de schoolroute Schoonoord-Emmen. Fietsoversteken over de Monierweg en de Krimweg gaan we veiliger maken. Wij zetten ons in om binnen het project Geeserstream samen met partners de recreatieve fietsverbinding (3,8 km) te verbeteren. Bij het station Coevorden en HUB Zweeloo worden de fietsstallingen uitgebreid. We laten een bewegwijzeringsplan voor fiets opstellen.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-01-2020

Kwaliteit

Tijd

Er zijn onderzoeken gestart en maatregelen uitgevoerd ter verbetering van de fietskwaliteit. De reconstructie van de fietspaden Edveensweg (Oosterhesselen) en de Hengstmeerweg (Sleen) hebben vertraging opgelopen. De eerste omdat vanwege de verbreding en het aanbrengen van verlichting een strook bos van Natuurmonumenten moet worden gekapt. De tweede omdat het dwarsprofiel in overleg met belanghebbenden aangepast gaat worden. Dit overleg is door de coronacrisis vertraagd. Ook zijn de onderzoeken en gesprekken met

belanghebbenden rondom de fietsroutes bij de Nieuwe Veste (corona) en de schoolroute Schoonoord – Emmen (vanuit visie BOCE) vertraagd.

■ **Geld**

Mobiliteitsplan

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-01-2020

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

Ondanks de coronacrisis zijn meerdere projecten in voorbereiding of in uitvoering. Bij projecten waarbij verbinding met derden (plaatselijk belangen, wijkverenigingen en overheden) gezocht moet worden, zien wij enige vertraging in de voorbereiding. Dit gaat onder andere om de projecten schoolomgeving Aalden, project Meppenstraat in Meppen en HUB Zweeloo, waar wij diverse verkeersmaatregelen willen treffen.

Prorail gaat naast de niet actieve beveiligde spoorwegovergang (NABO) Spoorbaan ook een plan maken voor de NABO - Dalen opheffen. Dit wordt door Prorail opgepakt als één project richting de gemeente. Besluitvorming hierover volgt in 2020, de uitvoering is vervolgens aan Prorail om dit conform te maken afspraak binnen afzienbare tijd te realiseren.

■ **Geld**

Zuidelijke rondweg

Portefeuillehouder

J. Huizing

Startdatum: 01-01-2020

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

In 2020 hebben we een eerste aanzet gemaakt met het in beeld brengen van de haalbaarheid van de Zuidelijke Rondweg. Echter, in verband met interne prioritering ligt de focus in eerste instantie op de aanleg van de Zuidelijke Ontsluitingsweg.

■ **Geld**

Goede digitale bereikbaarheid

Maatregelen

Aanleg glasvezelnetwerk

Omschrijving (toelichting)

Glasvezel Zuidenveld BV is gestart met de aanleg van een glasvezelnetwerk in het buitengebied van onze gemeente. Onze rol hierin beperkt zich tot het verlenen van de vergunning voor het leggen van kabels in de grond welke ons eigendom is en het toezicht hierop. Als aandeelhouder hebben wij met alle partijen gezamenlijk de verantwoordelijkheden en zekerheden via aktes en overeenkomsten vastgelegd.

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Einddatum: 30-09-2021

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

Ondanks de coronacrisis is er, daar waar mogelijk, hard doorgewerkt. Echter, dit heeft niet kunnen voorkomen dat wij een achterstand van circa 3 maanden hebben opgelopen.

■ Geld

Door de agiostortingen is het aandelenkapitaal volgestort. Conform de voorwaarden in de leenovereenkomst wordt nu de geldlening verstrekt op basis van uitgevoerd werk. De financiële consequenties in verband met de vertraging in de werkzaamheden zijn op dit moment nog niet inzichtelijk. Naar verwachting zal dit een relatief klein effect hebben.

Omgevingswet: meer eigen ruimte creëren voor initiatieven en lokaal maatwerk

Maatregelen

Inrichting werkprocessen vergunningverlening mbv digitaal stelsel omgevingswet

Omschrijving (toelichting)

Wij richten onze werkprocessen voor vergunningen en meldingen zodanig in dat ze passen bij de uitgangspunten en intenties van de Omgevingswet. Deze werkprocessen worden ondersteund door ICT. Wij sluiten aan op de ontwikkelde landelijke voorziening en scheppen randvoorwaarden voor een goede communicatie met onze ketenpartners.

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ Kwaliteit

■ Tijd

Vanuit het Omgevingsplatform Drenthe (OPD) zijn basisprocessen opgesteld die nu binnen de gemeente worden uitgewerkt. Mede als gevolg van de corona-maatregelen heeft de uitwerking hiervan enige vertraging opgelopen. Door het uitstel van de wet (de nieuwe invoeringsdatum is 1 jaar verschoven en ligt nu op 1 januari 2022) is er echter voldoende tijd om tot een zorgvuldige invoering te komen.

■ Geld

Omgevingsvisie

Omschrijving (toelichting)

Wij ontwikkelen een Omgevingsvisie. In april van dit jaar is een belangrijke stap gezet in de vorm van het vaststellen van het Hoofdlijndocument door u als Raad. Deze zal in de loop van 2020 een vervolg krijgen middels het ontwikkelen van de Omgevingsvisie. Als gevolg van de corona-maatregelen is de geplande datum voor oplevering verschoven naar de zomer van 2021. Deze visie is integraal en bevat alle relevante onderwerpen voor de fysieke leefomgeving. Deze visie komt op een participatieve wijze tot stand, waarbij er aan de voorkant gelegenheid wordt geboden tot het leveren van input. Er is aandacht voor monitoring en evaluatie van de doelen en ambities uit de Omgevingsvisie.

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ Kwaliteit

■ Tijd

Als gevolg van de Corona maatregelen is de geplande datum voor oplevering van de Omgevingsvisie verschoven naar de zomer van 2021.

■ Geld

Pilot omgevingsplan binnenstad Coevorden

Omschrijving (toelichting)

De uitgangspunten uit onze centrumvisie en de visie op onze winkelstraten worden vertaald naar een formeel juridisch kader. Dit doen wij in de vorm van een Omgevingsplan. Op die manier doen wij alvast ervaring op met dit nieuwe instrument voor regel- en kaderstelling. De ervaringen uit deze pilot worden gebruikt bij de latere ontwikkeling van een omgevingsplan voor de rest van het gemeentelijk grondgebied. Tevens dienen de ervaringen uit deze pilot als input voor onze Omgevingsvisie die tegelijkertijd ontwikkeld wordt.

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

Als gevolg van de Corona maatregelen heeft de pilot enige vertraging opgelopen.

■ **Geld**

Financiën

Binnen dit programma is er geen sprake van financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Risico's

Planschade

Bij het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied is de bestemming van het perceel Vlieghuis Europaweg 47 te Coevorden gewijzigd. Door de bewoners is een aanvraag om planschade ingediend op basis van een onafhankelijk advies. Dit advies is door ons opgevraagd en hierin wordt geadviseerd om € 53.000 uit te betalen. Daarnaast is bij het advies een bijlage gevoegd 'contra-expertise planschade' waarin wordt aangegeven dat de planschade zelfs € 114.675 bedraagt. Op basis van wetgeving dienen wij aanvragen om planschade een onafhankelijk bureau om advies te vragen. Dit is de reden dat we een extern bureau hebben gevraagd om het advies kritisch door te nemen. Concreet betekent dat het risico bestaat dat wij maximaal € 114.675 moet uitbetalen aan planschade. Daarnaast komen de advieskosten van het extern bureau voor onze rekening.

Overige ontwikkelingen

Bestemmingsreserve mobiliteit

Onderstaande budgettaire neutrale mutaties zijn verwerkt in de begrotingswijziging bij deze halfjaarrapportage.

In februari 2020 hebben wij de afrekening van de rotondes en parkeerterrein Klinkenvliet ontvangen. Onze bijdrage voor dit project is € 165.000 en voor deze afrekening hebben wij een balanspost opgenomen. De raad heeft op 7 november 2017 aanvullend budget van € 85.000 vanuit reserve BDU beschikbaar gesteld. Dit bedrag is nog niet daadwerkelijk onttrokken. De afrekening bedraagt € 189.000, hierdoor wordt de onttrekking aan de reserve mobiliteit niet € 85.000, maar € 24.000.

In het eerste half jaar 2020 zijn door de Provincie Drenthe diverse opgeleverde BDU-projecten met ons afgerekend. Deze inkomsten, € 272.000, storten wij conform afspraak in de bestemmingsreserve Mobiliteit.

In juni 2020 heeft het college ingestemd met een voorstel voor het treffen van verkeersmaatregelen op en langs een aantal wegen tussen Dalen en Coevorden. Het betreft hier het verbreden van een bestaand fietspad, instellen van een 60 km/u zone met kruispuntmaatregelen en maatregelen treffen passend bij de bestaande zone 30 km/u in Dalen. Samen met de 'verkeerswerkgroep Dalen' is een ontwerpplan gemaakt voor inrichting van de wegen De Loo, Looweg en De Bente. Het doel van de te nemen maatregelen is om de verkeersveiligheid te verbeteren door de weginrichting en de geldende maximum snelheid beter op elkaar af te laten stemmen en om de fietskwaliteit te vergroten.

Voor de dekking van de kosten wordt het benodigde budget gevonden uit verschillende begrotingsposten. De kosten voor de maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid, in totaal € 250.000, worden onttrokken uit de bestemmingsreserve Mobiliteit. Op het project is een BDU-subsidie van toepassing. Deze subsidie bedraagt maximaal € 85.000. BDU-subsidie wordt ontvangen na afronding van het project en de bijbehorende verantwoording. Deze ontvangen subsidie wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Mobiliteit.

Overige projecten die ten laste van bestemmingsreserve Mobiliteit zijn; Schoolomgeving Aalden (€ 30.000), 60 km/u-zone Coevorden - West (€ 140.000) en afronding verkeersmaatregelen project Wachtum (€ 70.000). Na afronding van deze projecten zal de ontvangen subsidie weer toegevoegd worden in de bestemmingsreserve Mobiliteit, na verwachting zal dit in 2021 zijn.

Programma 4 | Openbare ruimte

Bestuurlijke samenvatting

Afvalverwijdering en -verwerking

Op dit moment zijn wij bezig met het doorlopen van diverse trajecten op het gebied van afvalinzameling. Ook zijn wij met AREA in gesprek om over de verwachtingen die wij van elkaar hebben duidelijk te schepen. Een onderdeel hiervan is ook het herijken van de productovereenkomsten.

Van de milieustraten wordt tijdens de coronacrisis veelvuldig gebruik gemaakt. De ingezamelde hoeveelheden hiervan en de financiële effecten op jaarbasis hiervan zijn nog niet bekend.

Aanpak ondermijning

Verschillende branches zijn vatbaar en kwetsbaar voor ondermijnende criminaliteit. We gaan meer Boa's inzetten voor het uitvoeren van controles en het opstellen van rapportages. Om ondermijning beter aan te kunnen pakken, zal een exploitatievergunningstelsel worden ingericht. Er wordt voor risicovolle branches een vergunningplicht ingevoerd.

Duurzaamheid

De verschillende afdelingen zijn nog bezig met de doorvertaling van de vastgestelde duurzaamheidsvisie. De vervolgstap in dit proces vraagt juist om intensieve, integrale samenwerking. Door de coronacrisis wordt dit proces vertraagd.

Wegen

Ondanks de coronacrisis is het wegonderhoud doorgegaan. In Dalen hebben wij, in samenwerking met dorpsbelangen, de schoolomgeving gereconstrueerd en zijn de verkeerlichten verwijderd. Het budget voor calamiteiten en kleine aanpassingen in de openbare ruimte gaat ook dit jaar voorzien in een behoefte. Op meerdere plaatsen in de gemeente is er een vraag om bermverharding / wegverbreding middels graskeien. We gaan inventariseren op welke lokaties dit wenselijk is en komen met een voorstel.

Doelstellingen

Een prettig woonklimaat

Maatregelen

Begraafplaatsenbeleid

Omschrijving (toelichting)

Gemeente Coevorden wil een integraal begraafplaatsenbeleid voor alle begraafplaatsen. Het begraafplaatsenbeleid is in concept gereed en zal in 2020 ter vaststelling worden aangeboden. De waardering en inventarisatie van de begraafplaatsen in Coevorden, Schoonoord en Oosterhesselen zijn gereed en de uitkomsten hiervan hebben input gegeven voor het begraafplaatsenbeleid. Na het vaststellen van het beleid kunnen de hiermee gemoeide kosten inzichtelijk worden gemaakt.

Portefeuillehouder

J. Huizing

Einddatum: 25-12-2020

 Kwaliteit

 Tijd

 Geld

De financiële en personele gevolgen van het vast te stellen beleid moeten nog inzichtelijk worden gemaakt.

Klimaatadaptatie

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de klimaatadaptatie is de stresstest uitgevoerd in samenwerking met de partners van het Samenwerkingsverband Noordelijke Vechtstromen. De komende periode zullen de

uitkomsten van de stresstest gedeeld worden met zowel het college als de raad, waarna begin 2020 de risicodialoog met de inwoners, instellingen en bedrijven plaats kan vinden. De uitkomsten hiervan zullen worden opgenomen in het nog op te stellen Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP).

Portefeuillehouder

J. Huizing

Kwaliteit

Tijd

Door de corona-crisis is het niet mogelijk om op dit moment de dialoog zowel intern als extern aan te gaan. Dit is noodzakelijk om het uitvoeringsprogramma op te kunnen stellen. In het Samenwerkingsverband Noordelijk Vechtstromen zijn wij bezig hiervoor een oplossing te vinden.

Geld

Een veilige woonomgeving

Maatregelen

Integraal Veiligheidsbeleid

Omschrijving (toelichting)

In lijn met de uitgangspunten van Coevorden Verbindt willen wij met inwoners en vertegenwoordigers van plaatselijke belangenverenigingen in gesprek komen over veiligheid. Veiligheid is een fundamentele bouwsteen van een leefbare samenleving, waarbij meerdere factoren die de leefbaarheid en de ervaren veiligheid beïnvloeden. Het onderhoud van een woongebied kan de beleving van veiligheid direct beïnvloeden, maar ook de zichtbaarheid van een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) in de woonomgeving werkt daar aan mee. Op basis van gezamenlijke dialoog kunnen relevante onderwerpen worden verkend en de (gemeentelijke) inzet worden bepaald.

Daarnaast wordt een almanak Veiligheid gemaakt om de samenleving inzicht te geven in wat wij om de veiligheid te borgen. Onder andere staat beschreven in de almanak wat het risicoprofiel is in Drenthe en deze wordt zichtbaar met de risicokaart, maar ook worden de diverse overlegstructuren van de burgemeester beschreven en wat de thema's zijn hierbij. Veiligheid als onderdeel van het sociaal domein wordt ook onderdeel van de almanak, daarbij kan onder andere gedacht worden aan Veilig Thuis, Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe, Maatschappelijk Welzijn Coevorden (MWC).

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Startdatum: 01-01-2020 Einddatum: 31-12-2020

Kwaliteit

Tijd

Andere opgaven zoals het evenementenbeleid, het exploitatievergunningstelsel, de inzet van de VRD als gevolg van de coronacrisis, in combinatie met een smalle bezetting maken dat dit langer duurt.

Geld

Vergroten zichtbare handhavingscapaciteit

Omschrijving (toelichting)

Voor een effectief veiligheidsbeleid is het vergroten van de inzet van BOA-toezichthouders van belang. Met de voorgestelde capaciteitsuitbreiding krijgen wij meer grip op overlast, fout parkeren en naleving van de drank- en horecawet.

Naast capaciteitsuitbreiding is het gewenst om de BOA's beter uit te rusten met enkele hulpmiddelen. Het gaat hierbij om het aanschaffen van het systeem Sigmax en City control 6, waarmee hotpots kunnen worden aangewezen en opgelegde boetes direct digitaal worden verwerkt. Met de aanschaf van portofoons kunnen de boa's berichtgeving van de politie volgen en bij calamiteiten staan zij rechtstreeks in verbinding met de meldkamer van de politie.

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Startdatum: 01-01-2020 Einddatum: 31-12-2020

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

■ **Geld**

De Corona crisis zorgt voor voor extra inhuur van BOA's via de stichting Veiligheidszorg Drenthe. Mogelijk zal hierdoor het hiervoor beschikbare budget worden overschreden. De hoogte van de overschrijding is mede afhankelijk van de ontwikkeling van het Corona crisis.

Energieneutraal in 2040

Maatregelen

Duurzaamheidsvisie

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ **Kwaliteit**

■ **Tijd**

Een Coevorden DuurzaamheidsIndex is nog niet opgesteld omdat de verschillende afdelingen van de organisatie nog bezig zijn met de doorvertaling van de visie. De algehele implementatie van de duurzaamheidsvisie is gehinderd door de Corona-crisis. De vervolgstap in dit proces vraagt juist om intensieve, integrale samenwerking. De lockdown heeft dit proces vertraagd, desalniettemin zijn er binnen verschillende teams belangrijke stappen gezet.

■ **Geld**

Warmtevisie

Portefeuillehouder

J. Huizing

■ **Kwaliteit**

Vanwege diverse mutaties in de ambtelijke organisatie hebben wij prioriteit gegeven aan de andere elementen binnen het thema Duurzaamheid.

■ **Tijd**

In maart 2020 is er een tijdspad opgesteld tijdens de Sprintsessies Warmte. Door de complexe materie, de diversiteit van betrokken partijen en beperkingen van participatie (door Corona) wordt het een uitdaging het gestelde doel(verplichting) te realiseren. Er is nog geen invulling gegeven aan het verdere proces en we lopen inmiddels achter op dit tijdspad. Belangrijk is dat we in december 2021 de warmtevisie af moeten hebben. Door de juiste en voldoende regie op dit dossier te zetten en/of nieuwe vormen van participatie te kiezen, gaan wij dit vlot trekken.

■ **Geld**

Financiën

Binnen dit programma is er geen sprake van financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting. Ook zijn er geen nieuwe of gewijzigde risico's te melden.

Overige ontwikkelingen

Beheersing eikenprocessierups

In 2019 is de bestrijding van de eikenprocessierups aanbesteed. Conform onze overeenkomst uit deze aanbesteding hebben wij preventieve bestrijding van de eikenprocessierups toegepast in de

onderstaande prio's:

- Bij prioriteit 1 moet u denken aan bijvoorbeeld scholen, kinderopvang/-dagverblijven, verzorgingshuizen, winkelcentra, buitensportaccommodaties en evenemententerreinen.
- Bij prioriteit 2 aan vastgestelde schoolroutes, forensenfietspaden en toeristische fietspaden binnen en buiten de bebouwde kom.

Deze locatie's zijn gekozen op basis van kans op overlast voor inwoners en toeristen. In de praktijk zien we dat deze preventieve bestrijding goed zijn werk heeft gedaan.

Overige locaties binnen en buiten de bebouwde kom, kuilvoerbulten, paardenweides en het resterend buitengebied vallen onder prioriteit 3. Op deze locaties heeft geen preventieve bestrijding plaatsgevonden. Dit geldt ook voor gebieden waar beschermde vlindersoorten voorkomen. Op deze locaties is de plaagdruk minstens net zo hoog als vorig jaar. Dit is een afwijking ten opzichte van de landelijke trend en wordt ook erkend door het landelijke kenniscentrum eikenprocessierups. De enorme hoeveelheid eiken in Coevorden is hier debet aan. Daarnaast zijn dit jaar landelijke en ook in Coevorden in alle prio-gebieden massaal de grondnesten naar boven gekomen, het was al langer bekend dat de eikenprocessierups grondnesten konden maken (circa 2010) maar door de droogte van 2018 en 2019 zijn blijkbaar veel nesten ondergronds gegaan en komen nu massaal naar boven.

In verband met volksgezondheid is de verwijdering van (oude)nesten noodzakelijk daar waar inwoners overlast ervaren. Vanuit de Arbowet wordt gesteld dat "Alle werknemers moeten veilig en gezond kunnen werken." Om die reden worden alle locaties die komend snoeiseizoen worden gesnoeid ook volledig geschoond evenals locaties waar grootonderhoud of herinrichting van de openbare ruimte wordt uitgevoerd. Om te voorkomen dat werken worden stilgelegd vanuit de Arbowet en wij wachtgelders moeten gaan betalen.

Op dit moment hebben wij structureel € 100.000 in onze programmabegroting opgenomen voor de bestrijding van de eikenprocessierups. Het huidige budget voor de bestrijding van eikenprocessierups zal niet voldoende zijn. Op dit moment zijn wij het beleid inzake de bestrijding van de eikenprocessierups aan het afronden en deze wordt ter vaststelling aangeboden. De financiële effecten zullen wij betrekken bij de samenstelling van de Programmabegroting 2021. Het incidentele effect over 2020 zullen wij betrekken bij de Jaarrekening 2020.

Droogte

De droogte (het derde seizoen op rij) laat zijn schade achter in het bomenbestand. Er ontstaat veel doodhout en afstervende (kronen van) bomen. Op dit moment hebben wij nog niet in beeld wat dit financieel betekend qua extra snoei/kapwerk en eventueel herplant werkzaamheden.

Programma 5 | Bestuur en organisatie

Bestuurlijke samenvatting

Coevorden verbindt, dat is onze bestuursstijl en ook de manier waarop wij als organisatie willen werken. Eén van de twee doelstellingen binnen programma 5 is dan ook dat we 'heel goed worden in Verbindend Besturen'. Onze deelname aan het noordelijk netwerk Democratie in Actie levert hieraan een belangrijk bijdrage. De inzichten die we vanuit dit netwerk opdoen, nemen we mee in het gezamenlijk leren van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Uit een eerste gezamenlijke sessie kwam naar voren dat onderlinge rol- en procesduidelijkheid onderwerpen zijn waar we verder mee aan de slag gaan.

Door de Coronacrisis veranderde er veel. We hebben respect voor alle vrijwilligers die binnen de organisaties en verenigingen zich ervoor hebben ingezet om alles in goede banen te leiden. Het toont de veerkracht van onze samenleving. Ondanks dat fysieke gesprekken en aanwezigheid (o.a. van de gebiedscoördinatoren) minder mogelijk waren, hebben we de wijken en dorpen bij vragen ondersteund. Het komende half jaar gaan we verder aan de slag met het ondersteunen van wijken en dorpen in hun vraagstukken, zoals beschreven in Buiten Spel. Dat geldt ook voor aanvragen die binnenkomen voor het Stimuleringsfonds. Deze regeling is aan het begin van het jaar opnieuw vastgesteld. Nieuw in de regeling is onder andere dat er gebruik kan worden gemaakt van hulplijnen (bijvoorbeeld het opbouwwerk, één van de juryleden of een andere organisatie). Uit de stad Coevorden komen er inmiddels meer aanvragen dan vorig jaar binnen. Dat komt door het contact dat er is tussen de wijken en de gebiedscoördinatoren. Een positieve ontwikkeling. Tenslotte wordt ook onze vraagbaakfunctie voor maatschappelijke organisaties als het gaat om subsidies verder ontwikkeld. Voor het programma Binnenstad en voor Coevorden Culturele Gemeente 2021-2022 wordt subsidievererving verder onderzocht.

Hoe bereiken we (groepen) inwoners die we lastig bereiken? Het bureau Motivaction heeft onderzoek gedaan naar de sociale milieus in onze gemeente, waaronder de communicatievoorkeuren. Samen met de ervaring die we hebben in de wijken en de dorpen biedt dit onderzoek een goede basis om per vraagstuk ook groepen inwoners te spreken, die we normaal niet zo snel bereiken. Tijdens interne workshops wordt gedeeld hoe we deze kennis in ons werk kunnen toepassen. Eén van de groepen inwoners die we minder goed bereiken zijn jongeren. Terwijl het juist belangrijk is dat zij meedenken en meepraten in de plannen die we maken. In ons bestuursprogramma schreven we al dat we een kindvriendelijke gemeente willen zijn. Een gemeente waarin kinderen gelukkig op kunnen groeien. We zijn bezig met een plan hoe we jongeren kunnen laten meedenken en meebeslissen over thema's die zij belangrijk vinden. Daarin willen we samen gaan werken met scholen en de jongerenraad.

De tweede doelstelling binnen programma 5 is 'Passende dienstverlening'. Wij zijn als gemeente de eerste overheid en willen nabij, toegankelijk en gemakkelijk benaderbaar zijn voor iedereen. Twee jaar geleden startten we met het project klantreizen; een methodiek waarbij we door de ogen van de klant naar onze dienstverlening kijken en ontdekken welke verbeterpunten we kunnen doorvoeren. Er zijn inmiddels drie klantreizen uitgevoerd waarvan verbeterpunten al zijn geïmplementeerd. Het project eindigt deze zomer. De methodiek wordt dan ingebed in de organisatie. Naar verwachting worden dit najaar twee of drie klantreizen georganiseerd.

Ook is het project 'verbetering online dienstverlening' dit jaar van start gegaan. Inmiddels staan de eerste e-formulieren voor het aanvragen van producten en diensten op onze website. We gaan inwoners betrekken bij het ontwikkelen van de formulieren door te gaan werken met een testpanel met onder andere laaggeletterden. Vanaf september starten we met het actualiseren van alle informatie op onze website en met het vergroten van het online bewustzijn van onze organisatie. Ook gaan we aan de slag met het toegankelijk maken van onze websites voor inwoners met een beperking. Uiterlijk op 23 september zijn er toegankelijkheidsverklaringen voor alle websites waarvoor de gemeente Coevorden verantwoordelijk. Aan de hand van deze verklaringen worden de websites vervolgens daadwerkelijk toegankelijk gemaakt. Dit laatste doen we na 23 september omdat het systeem achter www.coevorden.nl volledig wordt vernieuwd. Op deze manier kunnen we zowel de vernieuwing van het systeem als het toegankelijk maken van de website in één keer oppakken. Waar dit kan, doen we dit samen met inwoners.

Uiteraard had de uitbraak van het Coronavirus, in combinatie met de afgekondigde maatregelen vanuit het Rijk, gevolgen voor de interne dienstverlening. Medewerkers werden verzocht om zo

veel mogelijk thuis te werken. Voor de bedrijfscontinuïteit was het van belang dat medewerkers goed werden gefaciliteerd. Dit is gebeurd en medewerkers konden hierdoor vanaf de eerste thuiswerkdag nagenoeg hun normale werkzaamheden verrichten. Ook werden de publieksbalies en de kantooromgeving ingericht om 1,5 meter afstand te kunnen houden. En tenslotte werd de gemeenteraad ondersteund in het houden van raadsvergaderingen via videoconferentie. Inmiddels worden de raadsvergaderingen weer in de raadszaal gehouden, met 1,5 meter afstand van elkaar. Doordat we noodgedwongen op een andere manier zijn gaan werken, waardoor bestaande patronen zijn doorbroken, ontstaan er kansen. Zo onderzoeken we op dit moment hoe de toekomst van de manier waarop we werken en van onze kantooromgeving eruit zien. Uiteraard passend bij de sturingsfilosofie van Verbindend Besturen.

Doelstellingen

Heel goed worden in Verbindend Besturen

Maatregelen

Democratie in actie

Omschrijving (toelichting)

Op 16 november 2018 is het startsein gegeven voor het landelijke initiatief Democratie in Actie. Op steeds meer terreinen voelen wij de urgentie van grote maatschappelijke opgaven. De energietransitie, aardgasvrije wijken, de Omgevingswet en de decentralisatie in het sociaal domein brengen ingewikkelde vraagstukken en uitdagingen met zich mee. Bij veel van deze vraagstukken is de rol van inwoners cruciaal. Er moet samengewerkt worden met inwoners, bedrijfsleven en instellingen, urgenter en intensiever dan ooit tevoren. Deze samenwerking vraagt om een andere manier van denken en werken. Een geheel nieuw democratisch samenspel, met andere rollen en vaardigheden. Wij zijn al enkele jaren aan de slag met het (anders) samenwerken met haar inwoners en partners. Dit heeft de naam verbindend besturen gekregen. Het realiseren van deze andere manier van samenwerken gaat stap voor stap. Wij leren zelf en wij leren van anderen. Dat laatste krijgt vorm door onze deelname aan het noordelijke ontwikkeltraject organisatie-ontwikkeling, dat gestart is in het programma Democratie in Actie. Samen met acht andere gemeenten in het noorden delen wij onze kennis en ervaring als het gaat om nieuwe democratie, participatie, samenwerken en de wijziging in rollen.

Om een goed beeld te krijgen van hoe inwoners, raadsleden, ambtenaren en collegeleden kijken naar de democratie in onze gemeente, overwegen wij de Quickscan Lokale Democratie of een ander vergelijkbaar instrument in te zetten. Samen met de aanbevelingen uit Buiten-spel geeft dit richting voor onze verdere ontwikkeling als het gaat om samenwerken, participatie en eigen kracht van de samenleving.

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Kwaliteit

Tijd

Dit (voor)jaar wilden we verder met sessies waarin we praktijksituaties doorspreken en een werkbezoek aan een andere gemeente. Dit is vanwege Corona opgeschoven naar het najaar. Hetzelfde geldt voor de Quickscan Lokale Democratie. We verkenden de afgelopen winter uitgebreid wat dit instrument, ontwikkeld door VNG, BZK samen met enkele gemeenten, voor Coevorden kan betekenen en hoe het aanvullend kan zijn op wat we al weten door het onderzoek Buiten-Spel. We denken dat deze vorm van in gesprek gaan met inwoners, bestuurders, raadsleden en ambtenaren over democratie niet alleen aanvullende informatie geeft maar ook een actualisatie is op Buiten-spel. Na besluitvorming dit voorjaar moesten we, vanwege het virus, de uitvoering uitstellen naar september/oktober.

Geld

Gebiedskompas

Omschrijving (toelichting)

In 2020 starten wij met experimenteren met het gebiedskompas. Het gebiedskompas is een instrument om samen met inwoners en partners naar een dorp of een wijk te kijken en zo vanuit gezamenlijke basis aan de slag te gaan met thema's die voor zowel inwoners, partners als ons

belangrijk zijn. De precieze invulling van het kompas wordt gedurende het proces ontdekt en kan voor ieder dorp/iedere wijk verschillend zijn. Wij starten het experiment samen met Domesta en Maatschappelijk Welzijn Coevorden in een dorp en een wijk. Daarbij sluiten wij aan bij bestaande ontwikkelingen.

Het experiment met het kompas is succesvol, als wij weten óf het instrument bij onze samenleving past en zo ja, hoe wij samen invulling kunnen geven aan dit instrument.

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Kwaliteit

Tijd

Inmiddels is een projectgroep met daarin collega's vanuit de ambtelijke organisatie, Domesta en Maatschappelijk Welzijn Coevorden gestart met de pilot voor 'De Gebiedsagenda'. Gebiedsagenda, want het is niet alleen een kompas met daarin feiten en cijfers over de wijk of het dorp, maar ook een agenda met acties en een taakverdeling. Inmiddels ligt er een plan van aanpak om te starten in de wijk Tuindorp. De planning was om in het voorjaar in gesprek te gaan met inwoners en organisaties in de wijk over de gebiedsagenda en over belangrijke thema's. Door Corona is dit niet gelukt. Wel zijn we bezig met een cijfermatige analyse van de wijk. De provincie ondersteunt ons daarbij.

Geld

Stimuleringsfonds

Omschrijving (toelichting)

De voorbereiding van een nieuwe regeling Stimuleringsfonds 2020 en verder vraagt meer tijd dan voorzien. Voor 2019 hebben wij een tijdelijke regeling Stimuleringsfonds vastgesteld, die in grote lijnen een voortzetting is van voorgaande subsidieregeling. Een grote wijziging betreft het vervallen van de subsidieregeling voor de Initiatievenmarkt. In overleg met alle betrokken partijen streven wij naar een subsidieregeling die recht doet aan de verscheidenheid van dorpen en wijken in onze gemeente. De nieuwe regeling dient ons ruimte te bieden voor het stimuleren van activiteiten en ruimte te geven aan wijken en dorpen om op eigen wijze invulling te geven aan autonome ontwikkelingen ten aanzien van leefbaarheid en verbinding. Met inwoners, dorpen en uw raad bespreken wij de bouwstenen die daarvoor nodig zijn.

Portefeuillehouder

B.J. Bouwmeester

Kwaliteit

Tijd

Geld

We merken dat de aanvragen dit jaar achter blijven, we verwachten dan ook dat de besteding lager zal zijn dan het budget. Corona is daarvan de oorzaak, maar ook dat projectbudgetten niet meer mogen worden gebruikt voor investeringen in 'stenen' of 'straatmeubilair'. Er wordt niet zo snel gedacht aan activiteiten. Het komende half jaar zetten we in op communicatie over het stimuleringsfonds en het aanjagen van projecten.

Financiën

In dit programma is er geen sprake van financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Risico's

Veiligheidsbevorderende maatregelen, RUD

In het begin van dit jaar is op basis van verschillende klachten door omwonenden, onderzoek gedaan naar de stofoverlast van een bedrijf in Coevorden. Uit het onderzoek en diverse bezoeken, door de RUD en andere toezichthoudende instanties aan het bedrijf, is gebleken dat een strengere en hogere frequentie van inzet handhaving noodzakelijk is. De hiermee gepaard gaande kosten bedragen voor 2020 naar verwachting circa € 100.000. Een deel van deze kosten kunnen mogelijk

worden gedekt vanuit beschikbare budgetten. De mate waarin is op dit moment nog niet in schatten waardoor dit mogelijk leidt tot een budgetoverschrijding in 2020. Indien nodig komen wij hier bij het Jaarverslag 2020 bij u op terug.

Veiligheidsbevorderende maatregelen, Veiligheidszorg

Als gevolg van de Coronacrisis is de inzet van BOA's hoger dan regulier. De inhuur van BOA's loopt via de stichting Veiligheidszorg Drenthe. Of dit voor het jaar 2020 leidt tot een overschrijding van het beschikbare budget en de mate waarin is nog onzeker en mede afhankelijk van het verloop van de Coronacrisis. Indien nodig komen wij hier bij het Jaarverslag 2020 bij u op terug.

Overige ontwikkelingen

Stimuleringsfonds

De voorbereiding van een nieuwe regeling Stimuleringsfonds 2020 en verder vraagt meer tijd dan voorzien. Voor 2019 hebben wij een tijdelijke regeling Stimuleringsfonds vastgesteld, die in grote lijnen een voortzetting is van voorgaande subsidieregeling. Een grote wijziging betreft het vervallen van de subsidieregeling voor de Initiatievenmarkt. In overleg met alle betrokken partijen streven wij naar een subsidieregeling die recht doet aan de verscheidenheid van dorpen en wijken in onze gemeente. Mede door de corona crisis zijn de aanvragen voor 2020 beperkt. De mate waarin het beschikbare budget voor het Stimuleringsfonds in 2020 zal worden besteed is op dit moment niet duidelijk. Het jet Jaarverslag 2020 komen wij hier bij u op terug.

Onderzoek samenwerking buitendienst

In het eerste half jaar zijn wij gestart met het onderzoek naar een efficiëntere werkwijze in de openbare ruimte. Hierbij wordt gekeken naar onder andere huisvesting, het samenvoegen van de teams en eventuele andere verbeterpunten. De begeleidingsgroep van dit onderzoek heeft besloten om per onderdeel diverse scenario's door een aantal nieuw te vormen werkgroepen uit te laten werken. Op basis van de inzichten uit het onderzoek zal een voorstel worden gedaan voor de toekomstige uitvoering en huisvesting.

105.000 in 2020. Het verschil met voorgaande jaren wordt veroorzaakt door een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen.

Algemene uitkering

Meicirculaire, incidenteel nadeel € 340.000

In de Kaderbrief 2021 informeerden wij u over de effecten van de meicirculaire voor de jaren 2021 tot en met 2024 en hebben wij deze toegelicht. In onderstaande tabel richten wij ons op de effecten voor het begrotingsjaar 2020. Wij hebben de volledige toelichting op de meicirculaire opgenomen onder de tegel met bijlagen.

De effecten binnen de algemene uitkering hebben een effect op het saldo van de halfjaarrapportage. Dit betekent een nadeel van € 340.000. De effecten die rechtstreeks een relatie hebben met een beleidsterrein verwerken wij één op één in de budgetten en hebben dus geen effect op het saldo van de halfjaarrapportage. Dit betreft de integratie-uitkeringen (IU)/decentralisatie-uitkeringen (DU)/specifieke uitkeringen (SU), de taakmutaties en de 3D's in het sociaal domein. De financiële effecten voor de jaren 2021 en verder nemen wij mee bij de samenstelling van de Programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024.

EFFECTEN MEICIRCULAIRE	
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	
	2020
Uitkeringsfactor	110
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-450
	Subtotaal centraal -340
Taakmutaties	7
IU/DU/SU	113
3D's in het sociaal domein	184
	Subtotaal decentraal 304
	Totaal effecten meicirculaire -36

Risico's

Risico's

Opbrengst Onroerende zaakbelasting (Ozb)

Wij hebben de opbrengsten van de Ozb geanalyseerd. Op dit moment verwachten wij dat de begrote opbrengst niet volledig wordt gerealiseerd. Dit heeft te maken met de 'reguliere' systematiek en de gevolgen van de coronacrisis. Normaliter hebben wij gedurende het jaar te maken met aanpassingen van Ozb-aanslagen vanwege bijvoorbeeld bezwaar, beroep, sloop en nieuwbouw. Vanwege de coronacrisis hebben ondernemers uitstel gekregen van betaling en mogen zij in termijnen betalen. Wij ontvangen een deel van de Ozb dus later in het jaar. De laatste betaaltermijn van de Ozb vervalt in december. Daarnaast kan sprake zijn van afwaardering van objecten omdat zij door veranderende marktomstandigheden in waarde dalen. Wij kunnen op dit moment nog niet inschatten wat het effect van de coronacrisis op in het tweede halfjaar gaat zijn.

Overige ontwikkelingen

Algemene baten en lasten

Post onvoorzien

Voor de uitgaven die onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn, beschikken wij over een post onvoorzien. Dit is een structureel bedrag van € 100.000 per jaar. Er is dit jaar nog geen

beroep gedaan op deze stelpost.

Stelpost vervangingsinvesteringen

Voor investeringen beschikken wij over een stelpost vervangingsinvesteringen. Het bedrag op deze stelpost is dit jaar € 340.000. Bij de dekking van de ontwikkelingen in de Programmabegroting 2020 is € 90.000 ingezet ter dekking van de onderzoekskosten voor de fietsnota en de huisvesting voor De Nieuwe Veste (ontwikkelingen nummer 16 en 17). Er is nadien nog geen beroep gedaan op dit budget. Er is nog € 250.000 beschikbaar.

Omdat beide stelposten bedoeld zijn voor onvoorziene, tussentijdse uitgaven, houden wij de bedragen op deze twee stelposten beschikbaar voor de tweede helft van dit jaar. De bedragen die aan het eind van het jaar resteren, vallen vrij in het resultaat van de jaarrekening.

Voorziening dubieuze debiteuren

Wij hebben een voorziening om het debiteurenrisico af te dekken. Daarmee beperken wij het financiële risico wanneer debiteuren bijvoorbeeld hun gemeentelijke belastingen niet voldoen. In de meerjarenraming hebben wij een jaarlijkse storting van € 100.000 in deze voorziening opgenomen. Op die manier houden wij de voorziening op peil. Wij hebben de openstaande vorderingen geanalyseerd en beoordeeld of de voorziening toereikend is. Op dit moment is de voorziening op peil en is de begrote storting van € 100.000 niet volledig nodig.

Omdat één van onze maatregelen voor ondernemers in de coronacrisis is dat zij de gemeentelijke belastingen gespreid en later dit jaar kunnen voldoen, is het openstaande saldo van de gemeentelijke belastingen hoger dan in andere jaren. Wij laten de toevoeging van € 100.000 daarom nu niet vrijvallen, maar maken aan het eind van het jaar, bij het opmaken van de jaarrekening, de balans op. Dan bepalen we met welk bedrag de voorziening aangevuld moet worden. Het eventuele restant valt dan vrij in de jaarrekening.

Meicirculaire gemeentefonds

Financieel effect van de meicirculaire

In deze bijlage gaan wij dieper in op de effecten van de meicirculaire 2020. Onder de tabel lichten wij u de diverse effecten toe.

EFFECTEN MEICIRCULAIRE	
<i>(bedragen x € 1.000)</i>	
	2020
Uitkeringsfactor	
Accresontwikkeling	59
Plafond BTW-compensatiefonds	65
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor	-14
Ontwikkeling uitkeringsbasis	
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-362
Hoeveelheidsverschillen	-88
	Subtotaal centraal -340
Taakmutaties	
Compensatieregeling Voogdij/18+	2
Aflopen overgangsrecht Wlz indiceerbaren Fokus-Woning	1
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	4
IU/DU/SU	
Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	13
Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	2
Jeugdhulp kinderen in een AZC	-7
Maatschappelijke begeleiding statushouders	24
Faciliteitenbesluit opvangcentra	10
Inburgering	71
3D's in het sociaal domein	
Participatie	154
Voogdij/18+	30
	Subtotaal decentraal 304
	Totaal effecten meicirculaire -36

Toelichting op de meicirculaire 2020

Uitkeringsfactor

De hoogte van de algemene uitkering wordt vooral bepaald door de ontwikkeling van de uitgaven van het Rijk. Als het Rijk meer uitgeeft, dan ontvangen gemeenten meer middelen. Als het Rijk

minder uitgeeft, ontvangen gemeenten ook minder. Dit systeem van 'samen de trap op, samen de trap af'. Dit betekent dat de hoogte van de algemene uitkering wisselt. De toename of afname van het gemeentefonds heet 'accres'.

Als onderdeel van het compensatiepakket Coronamaatregelen zijn VNG en de Fondsbeheerders overeengekomen de accessen 2020 en 2021 te fixeren op de stand van deze meicirculaire. Het accres 2021 en 2022 is hoger ten opzichte van de septembercirculaire 2019, hoofdzakelijk als gevolg van hogere indices voor loon- en prijsontwikkeling In het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Plan Bureau. In de Kaderbrief 2020 hebben wij u over het meerjarig effect geïnformeerd.

De afrekening van het BTW-Compensatiefonds (BCF) over 2019 is voordelig. Gemeenten hebben minder gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2019, waardoor de ruimte onder het plafond groter is geworden. De afrekening vindt plaats in 2019 als een incidentele compensatie van € 65.000.

De overige ontwikkelingen met een negatief bedrag van € 14.000 betreft een uitname uit het gemeentefonds in verband met de afronding van de uitkeringsfactor.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

In deze circulaire zijn de nieuwe ramingen verwerkt van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis. Afgelopen jaren werden de basiseenheden van maatstaven in het sociaal domein betrekkelijk stabiel gehouden. Na de overheveling van de integratie-uitkering naar de algemene uitkering is het normale regime van toepassing geworden. Ofwel de basisgegevens worden regelmatig geactualiseerd net als bij de andere maatstaven. Dat kan behoorlijk schommelingen tot gevolg hebben.

In de decembercirculaire is voor uitkeringsjaar 2019 een omvangrijke wijziging opgenomen door stijging van de aantallen bij 2 maatstaven. Dat is bij de maatstaven 'medicijngebruik met drempel' en 'ouders met langdurig psychisch medicijngebruik'. Dat deze structurele wijziging eraan zat te komen hebben wij in december 2019 aangegeven. Gemeente Coevorden wijkt met het aantal 'ouders met langdurig psychisch medicijngebruik' af van de landelijk trend. Landelijk gaat men uit van een stijging van de aantallen, bij Gemeente Coevorden zien wij een daling. Dit veroorzaakt een forse structurele negatieve bijstelling van gemiddeld circa € 300.000.

Ten opzichte van september 2019 hebben wij tevens te maken met mutaties op een aantal maatstaven. Onder andere een dalend aantal bijstandsuitkeringen veroorzaakt een negatieve bijstelling van de uitkering van circa € 200.000 in 2020 en oplopend naar circa € 350.000 in 2021 t/m 2024.

Taakmutaties

Er is sprake van een drie taakmutaties:

- Compensatieregeling Voordij/18+. Betreft extra compensatie voor in 2018 gemaakte kosten.
- Aflopen overgangsrecht WLZ-indiceerbare. Compensatie € 0,5 miljoen structureel vanaf 2020.
- Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III). De regeling is heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving.

IU/DU/SU

De omvang van de mutaties DU's is beperkt, de aanpassingen hebben betrekking op mutaties in de basisgegevens en/of loon- en prijscompensaties. Wat betreft de IU Inburgering kan gemeld worden dat het incidentele bedrag voor 2020 bedoeld is voor invoeringskosten, vanaf 2021 is het compensatie voor uitvoeringskosten. De bedragen worden naar verwachting vanaf 2022 overgeheveld naar de algemene uitkering.

Sociaal domein

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2020 en de verdeling van de integratie-uitkering door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Daarnaast is sprake van door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen "Nieuw begeleiding".

De integratie-uitkering Voogdij/18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik de middelen worden verdeeld. Op basis van de laatst bekende gegevens heeft er een afrekening plaatsgevonden. Zoals gebruikelijk zijn deze gegevens ook doorgetrokken naar latere jaren. Deze actualisatie heeft voor ons in 2020 een positief effect. De jaren hierna is het effect

negatief.

Recapitulatie

In onderstaand overzicht vatten wij de wijzigingen van de begrotingswijziging* bij deze halfjaarrapportage samen en geven wij de nieuwe ramingen weer. De begrotingswijziging bevat de financiële verschillen van deze rapportage en de budgettair neutrale wijzigingen. In de kolom 'reeds geaccordeerde begrotingswijzigingen' zijn de wijzigingen van dit voorjaar opgenomen. Dit betreft de financiële verwerking van de ambities van de Programmabegroting en de technische correctie van het bermbeheerplan. Deze wijzigingen zijn door uw raad geaccordeerd in begrotingswijzigingen 1 en 2 van 2020.

RECAPITULATIE					
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
		Primitieve begroting	Reeds geaccordeerde begrotings- wijzigingen	Halfjaar- rapportage	Begroting na wijzigingen
Lasten (exclusief toevoegingen reserves)					
PR 1.	Economie, onderwijs en cultuur	4.235	460	1.711	6.406
PR 2.	Werk, jeugd en zorg	39.884	268	1.264	41.416
PR 3.	Ruimte en leefomgeving	11.583	40	948	12.571
PR 4.	Openbare ruimte	11.047	248	-8	11.287
PR 5.	Bestuur en organisatie	31.905	980	481	33.366
PR 6.	Financiering en dekkingsmiddelen	274	-90		184
	Totaal lasten	98.929	1.906	4.396	105.231
Baten (exclusief onttrekkingen reserves)					
PR 1.	Economie, onderwijs en cultuur	1.197	29	562	1.788
PR 2.	Werk, jeugd en zorg	11.733		-402	11.331
PR 3.	Ruimte en leefomgeving	6.778		272	7.049
PR 4.	Openbare ruimte	10.044			10.044
PR 5.	Bestuur en organisatie	794		104	897
PR 6.	Financiering en dekkingsmiddelen	71.556		-150	71.406
	Totaal baten	102.101	29	386	102.516
Saldo (exclusief reservemutaties)					
PR 1.	Economie, onderwijs en cultuur	-3.038	-431	-1.149	-4.618
PR 2.	Werk, jeugd en zorg	-28.152	-268	-1.666	-30.086
PR 3.	Ruimte en leefomgeving	-4.806	-40	-676	-5.522
PR 4.	Openbare ruimte	-1.003	-248	8	-1.243
PR 5.	Bestuur en organisatie	-31.112	-980	-377	-32.469
PR 6.	Financiering en dekkingsmiddelen	71.282	90	-150	71.222
	Saldo exclusief reservemutaties	3.172	-1.877	-4.010	-2.715
	Toevoegingen reserves	13.274		345	13.618
	Onttrekkingen reserves	11.362	617	2.734	14.713
	Saldo reservemutaties	-1.912	617	2.389	1.094
	Saldo inclusief reservemutaties	1.260	-1.260	-1.621	-1.621

* Na besluitvorming in uw raad onttrekken wij het saldo van deze rapportage aan de algemene reserve. Deze onttrekking is al opgenomen in de begrotingswijziging. Ten behoeve van het inzicht in alle mutaties, sluit het saldo van deze recapitulatie aan op het saldo van deze Halfjaarrapportage.

Verloop algemene reserve

In onderstaand overzicht laten wij het verwachte verloop van de algemene reserve zien. Dit overzicht is gelijk aan het overzicht dat wij u in de Kaderbrief 2021 schetsten, aangevuld met het resultaat van deze Halfjaarrapportage.

VERLOOP ALGEMENE RESERVE					
(bedragen x € 1.000)	Prognose	Begroting			
	2020	2021	2022	2023	2024
Stand algemene reserve begin boekjaar	21.825	29.838	31.652	33.652	35.652
Toevoegingen aan de reserve					
Conform Programmabegroting 2020:					
Structurele versterking vermogenspositie	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Vrijval reserve verkoop aandelen Essent	8.667				
Vrijval voorziening riolering	1.000				
Resultaat jaarrekening 2019 na resultaatbestemming	1.270				
Halfjaarrapportage: storting projectenbudget Economische visie 2020*	73				
<i>Totaal toevoegingen</i>	<i>13.010</i>	<i>2.000</i>	<i>2.000</i>	<i>2.000</i>	<i>2.000</i>
Onttrekkingen aan de reserve					
Conform Programmabegroting 2020, inclusief ontwikkelingen	-1.720	-186			
Individuele raadsvoorstellen	n.v.t.				
Overlopende budgetten jaarrekening 2019	-1.656				
Resultaat halfjaarrapportage 2020	-1.621				
<i>Totaal onttrekkingen</i>	<i>-4.997</i>	<i>-186</i>			
Stand algemene reserve eind boekjaar	29.838	31.652	33.652	35.652	37.652

* Bij de Programmabegroting 2021 wordt het projectenbudget voor de economische visie opnieuw uitgelijnd.

Indicatoren Waar Staat Je Gemeente

BELEIDSINDICATOREN WAAR STAAT JE GEMEENTE

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde Coevorden
Programma 1. Economie, onderwijs en cultuur			
Banen	per 1.000 inw 15-64jr*	2019	668,9
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen*	2017	0,20
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen*	2017	32,0
Demografische druk	%	2018	82,8%
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr*	2019	147,3
Functiemenging	%	2019	48,4%
WOZ-waarde woningen	€	2015	€ 187.000
WOZ-waarde woningen	€	2016	€ 185.000
WOZ-waarde woningen	€	2017	€ 188.000
WOZ-waarde woningen	€	2018	€ 192.000
WOZ-waarde woningen	€	2019	€ 197.000
Programma 2. Werk, jeugd en zorg			
Werkloze jongeren	%	2018	2,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	7,00%
Niet sporters	%	2016	57%
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-64jr*	1e hj 2018	442,5
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners*	2e hj 2018	326,0
Jongeren met delict voor rechter	%	2018	1,00%
Jongeren met jeugdbescherming	%	2e hj 2019	1,1%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2e hj 2019	9,3%
Jongeren met jeugdreclassering	%	2e hj 2019	0,2%
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	65,4%
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	aantal per 10.000 inwoners	2019	106
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2018	1,8%
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2e hj 2019	510
Programma 3. Ruimte en leefomgeving			
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	10,2%
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	8,0
Programma 4. Openbare ruimte			
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	214,0
Programma 5. Bestuur en organisatie			
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,1

Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	3,7
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2018	4,1
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2018	0,6
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2020	7,5
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2020	7,3
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020	377,8
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom		
	+ totale kosten inhuur externen	2020	13,1%
Overhead	% van totale lasten	2020	11,4%
Programma 6. Financiering en dekkingsmiddelen			
Woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	€ 813
Woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	€ 862
* Meeteenheden zijn gewijzigd ten opzichte van vorige publicatie			

Investeringskredieten

OVERZICHT INVESTERINGEN 2020			
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Tractie	Krediet	Realisatie	
VW Crafter Pickup - 7-VXF-48	75		
VW Crafter Pickup - 2-VXN-95	95		
VW Pickup - 6-VZF-67	80		
Toro GM 4010S	90	90	
Holder C270	90		
Holder C370	90		
VW Polo vw polo 91-nzt-5	30	29	
Zoutstrooier Stratos B35-30 AVCLN (S2B33559)	50	52	
Vacuumentank Noord	50		
Zoutstrooier Stratos 50-42 PCLN (S2B 34568)	60	45	
Nimos TW5 (38)	35		
Vervanging S2B32394, gladheidsbestrijdingsapp.	45	40	
Vervanging S2B32395, gladheidsbestrijdingsapp.	45	40	
Vervanging S2B32396, gladheidsbestrijdingsapp.	45	40	
Aanschaf tractor Ferrari	41	40	
Totaal tractie	921	376	
Riolering			
Riolering; Pompen en gemalen 2020	300	15	
Riolering; vervanging en optimalisatie 2020	891	15	
Totaal rioleringen	1.191	30	
Openbare ruimte			
Vervanging openbare verlichting	428	310	
Totaal openbare ruimte	428	310	
Ambities Programmabegroting 2019			
Vervanging brug Klenckerweg	178	0	
Vervanging brug Brinkstraat	112	0	
Totaal ambities	290	0	
Totaal investeringen 2020	2.830	716	

OVERZICHT LOPENDE INVESTERINGEN				
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	Begroting	Werkelijk t/m 2019	Realisatie 2020	Restant
Riolering				
Riolering: optimalisering Oosterhesselen	332	14	2	316
Rioolreparaties Dalen	250	180	0	70

Dalen:Riolering Schoolstraat	600	3	545	52
Riolering Middendorpstraat, Meppen	85	58	21	6
Totaal riolering	1.267	255	568	444
Huisvesting				
Renovatie brandweerkazerne Zwinderen	265	9	89	167
Opwaardering Esdalcollege+verhuizing bibliotheek	379	0	341	38
Totaal huisvesting	644	9	430	205
Infrastructurele projecten				
Project N/34 Klooster	700	526	21	153
N34/Zuidelijke ontsluitingsweg	380	27	2	351
Vervanging brug Brugstraat	356	20	28	308
Totaal infrastructurele projecten	1.436	573	51	812
Overige investeringen				
Kwaliteitsimpuls sport, onderbouw	850		704	146
Kwaliteitsimpuls sport, toplaag	646		731	-85
Kwaliteitsimpuls sport, ledveldverl.	483		577	-94
Wandelknooppuntensysteem	300	100	0	200
Project gasloos de Swaneburg	360		288	72
Verduurzaming Drostenhal	147	102		45
Verduurzaming Drostenhal, subsidie	-45			-45
Glasvezel	4.400	1.178	1.016	2.206
				0
Totaal overige investeringen	7.141	1.380	3.316	2.445
RSP				
RSP: stationsomgeving, saldo	2.154	889	1.349	-84
Totaal stationsomgeving	2.154	889	1.349	-84
Totaal	12.642	3.106	5.714	3.822